

KNO NOV 7 1966

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 5
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENTYBĖ

1886 — 80th ANNIVERSARY YEAR — 1966

80 M. 28 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1966 M. SPALIO (OCTOBER) 28 D.

Telefonas
Aplėgiate 7-7257

KAINA 20 C.

RUDUO KAIMO KAPINAITĖSĖ LIETUVOJE.

Lietuviškoje Chicagoje

* DR. KAZIO DRANGELIO ALT centro valdybos nario bei kitų lietuviškų organizacijų veikėjo, parašyti atsiminimai ir kita archyvinė medžiaga buvo sunaikinta gaisro jo giminių namuose. Šio neseniai mirusio lietuvių veikloje plačiai pasireiškusio tautiečio atsiminimus buvo užsimonę išleisti Lietuvių Prekybos Rūmai su kitų organizacijų talka, bet dabar, sunaikinus daugumą medžiagos, vargu ar šį darbą bus galima atlikti. Vėlonis dar prieš savo mirtį Vieniybės redaktoriui Chicagoje sakė, kad turi paruošęs rašinių, kuriuose visai kitaip aiškina praeities lietuvių veiklą negu dr. Grigaitis bei kiti veikėjai, bet skundėsi, jog tų straipsnių mūsų spauda netalpintų. Norėjo atiduoti Vienybei, tačiau nutarė palaukti, nes nusprendė, kad gali užsitraukti mūsų "patriotų" nemalonę.

* VYTAUTĄ KASNIŪNĄ, spaudos ir visuomenės darbuotoją, spalio 6 d. ištiko širdies smūgis. Buvo nuvežtas į ligoninę. Jis dirba Chicago Daily News dienraščio technikiniam personalui.

* SANDAROS savaitraštis ruošia tradicinį koncertą-balių, kuris įvyks lapkričio 20 d. Lietuvių auditorijoje.

* Tėvynės Mylėtojų Draugija, kuri įsteigta 1896 m. Minersville, Pa., ir kuri yra seniausia dar tebegyvuojanti lietuvių kultūrinė organizacija Amerikoje, rengia 70 metų sukakties minėjimą. Minėjimas bus Chicagoje spalio 30 d.

* LIETUVIŲ FILATELISTŲ Draugija, minėdama 20 metų veiklos sukaktį, rengia pašto ženklų parodą, kuri bus Balzeko liet. kultūros muziejaus patalpose spalio 28-30 dd.

* ALOYZAS BARONAS laimėjo atelitininkų Gledros korporacijos romano konkursą ir \$1000. Premijotasis romanas vadinasi "Trečioji moteris." Premija bus

įteikta lapkričio 27 d. Jaunimo Centre. Spalio mėn. pradžioje apie Baroną ir jo kūrybą ilgoką rašinį paskelbė Chicagos dienraštis Chicago Tribune.

* ANTANINA BUDGINIENĖ, tragiškai žuvusio inž. Broniaus Budgino žmona, iš Los Angeles buvo atvykusi į Chicagoją.

* JONAS VAISVILAS, 53 m. amžiaus, mirė Chicagoje, spalio 11. Jis su Darium ir Girenu, jiems ruošiantis skristi į Lietuvą važinėjo po Ameriką kaip jų parašiutininkas, lietuvių šventėse aukas renkant.

* LIETUVIŲ MOKYTOJŲ konferencija įvyksta lapkr. 25-27 dienomis Jaunimo Centre, Chicagoje.

KUNIGO B. SUGINTO PAREIŠKIMAS APIE VASARIO 16 GIMNAZIJA

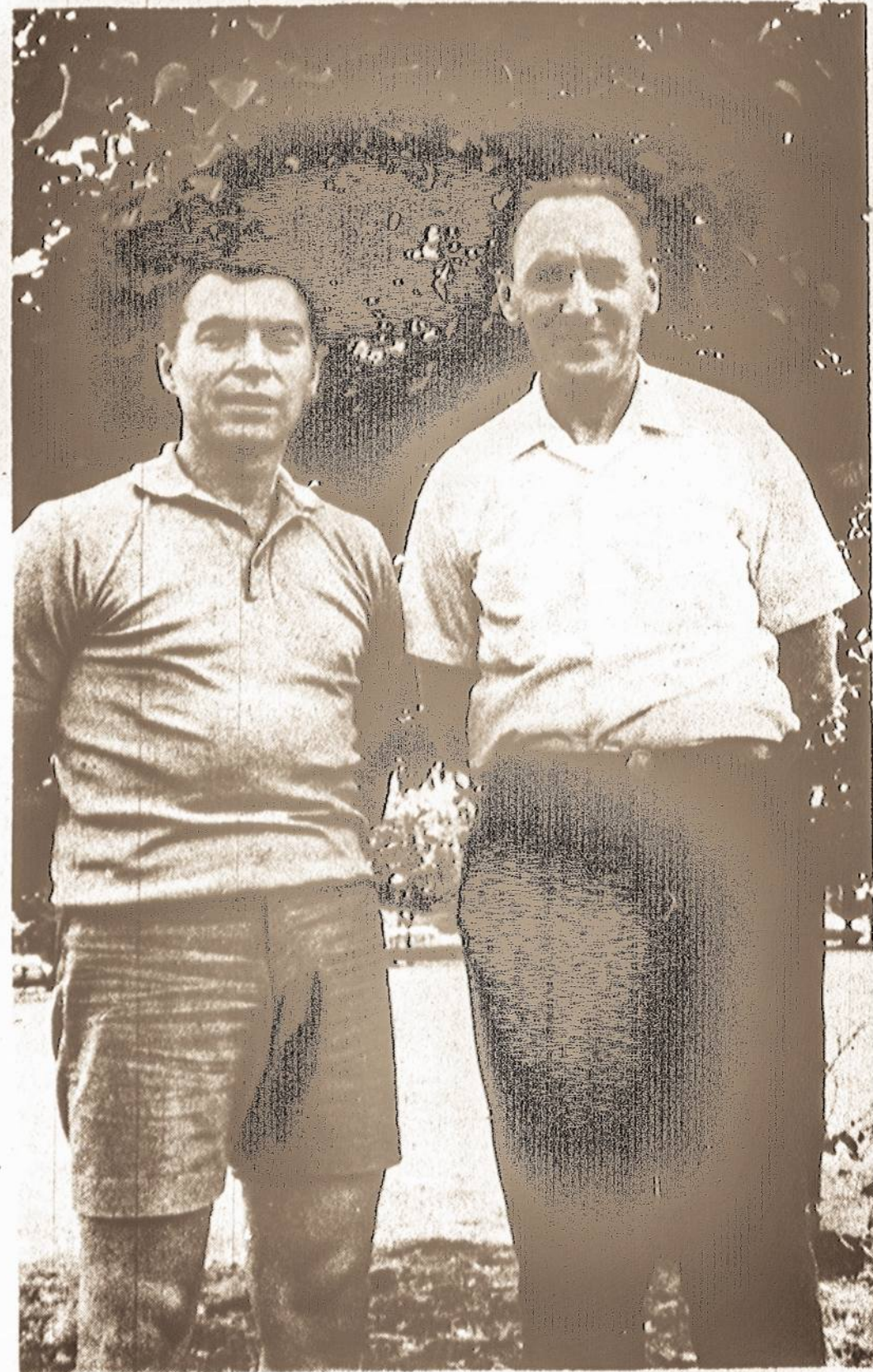
Dėl susidėjusių nepalankių aplinkybių, būtent: dėl neigiamo atsiliepimo apie Vasario 16-tą gimnaziją, dėl gimnazijos rėmėjų išėjusių į pensiją, nebeįmanoma surinkti \$1180,00 spalio mėnesiui, Nepaisant didelių pastangų, tesurinkau tikrai \$440,00.

Nuolatinės rinkliavos lietuviams nusibodo. Aš, berinkdamas aukas nuo 1949 m. birželio 25 d. pasidariau sau didelę skriaudą, nes dabar mano pasilikimas Chicagoje yra beprasmiškas. Veltui sėdėti čia negaliu, o pastoracinio darbo čia negaliu gauti. Vieni mane lūpomis neva giria, bet širdyje manęs nekenčia ir vengia manęs, kad tikrai nereikėtų aukoti gimnazijoms.

Aš niekad nevengiu atsilankyti į šermenis, į laidotuves ir į kapines. Tai vis darau veltui, sugaišdamas daug laiko.

Reiškiu pagarbą, KUN. B. SUGINTAS
1966 m. spalio 31 d.

* LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS XXXV tomas baigtas ir rišamas. Apima Z raidę.

JAUNUTIS PUODŽIUNAS, turintis baletu studijas Chicagoje ir Ciceroje, o taip pat dažnai pasirodantis lietuviškuose parengimuose su šokiais, Marquette parke susitinka su arch. Vytautu Krikščiūnu.

E. Šulaičio nuotrauka

SENIEJI LIETUVIŠKI LAIKRAŠČIAI CHICAGOJE

EDVARDAS ŠULAITIS

Prieš 80 metų Chicagoje pasirodė pirmasis lietuvių laikraštis šiame mieste. Jis vadinosi Želmuo -- mėnesinis nepriklausomas laikraštis, kurį redagavo ir leido J. Grinius. Tačiau šio leidinio išėjo tik 4 numeriai. Taigi Želmuo išvydo dienos šviesą tais pačiais metais, kaip ir seniausias, dar tebeįsirašantis, lietuvių laikraštis pasaulyje -- Vienybė, pradėta 1886 metais Vienybės Lietuvninkų vardu.

Senų lietuviškų laikraščių Chicagoje leidime ir redagavime nemažą rolę vaidino prieš keilias savaites Chicagoje miręs dr. A. Montvidas (jis sulaukė 80 m. amžiaus). Jis 1914 m. redagavo ir leido liberališką mėnesinį žurnalą Galvočių. Taip pat jis kartu su A. Karaliumi redagavo mėnesinį žurnalą Šakė, kuris ėjo 1913-1916 ir 1926-1928 metais.

Chicagoje rodėsi laikraščių ir žurnalių įvairiais, net keistais vardais. J. Ziilinskas redagavo ir leido mėnesinį leidinį Burtininką 1925-1926 metais. A. Karalius buvo redaktoriumi mėnesinio satyros žurnalo, pavadinto Dievo rykšte ėjo 1921 metais.

Dauguma tų leidinių buvo skirti humorui ar satyrai, o taip pat didelė dalis buvo priešreliginiai, laisvamantiški arba anarchistiniai leidiniai. Vienas seniausiųjų priešreliginių leidinių Chicagoje buvo Ragana, ėjęs 1903 metais ir kurio redaktoriumi bei leidėju buvo J. Gedminas. Iš anarchistinių laikraščių pami-

nėtinai Laisvoji Žmonija, redaguotas ir leistas J. Laukio 1911-1913 metais. Gana populiarus buvo laikraštis Mellė ir šeimyna, rodėsis 1920-1922 metais (prieš tai metus laiko jis ėjo Pajieškojimų žurnalo vardu). Šį leidinį redagavo socialistų veikėjas, jų rašytojas dr. A. Margeris, kuris dar visai neseniai atitrūko nuo Naujienų ir įsijungė į "pažangiųjų" veiklą ir pradėjo savo knygas leisti Lietuvoje.

Iki 1942 metų, kuomet pasirodė knyga "Bibliography of Foreign Language Newspapers and Periodicals Published in Chicago" (iš jos imtos šios žinios) Chicagoje ėjo net 83 lietuviški periodiniai leidiniai. Pagal tos knygos duomenis, laikraščių ir žurnalių gausumu lietuviai yra pirmąjį vietą Chicagoje.

Tačiau daugumas tų leidinių rodėsi labai trumpą laiką; kai kurie sustojo išleidę tik 3-4 numerius. Iš aukščiau paminėtųjų nėra nė vieno, kuris būtų gyvavęs bent 10 metų. Taigi, kaip matome, mūsų seniesiems spaudos entuziastams bandymai lietuvių spaudos srityje buvo ne rožėmis kloti.

Mirus dr. Montvidui, iš tų senųjų lietuvių spaudos leidėjų ir redaktorių, kaip atrodo, jau yra belikęs tik vienas dr. A. Margeris, kuris galėtų daugiau apie senąją mūsų spaudą papasakoti, nes tai nepaprastai svarbi medžiaga išieivijos istorijai. Nežinia, kokių raštų ar atsiminimų šioje srityje paliko dr. Montvidas; gal kas nors bus paskelbta ateityje.

Zinant koks buvo ir tebėra sunkus mūsų spaudos kelias, reikia konstatuoti faktą, jog Vienybė, kuri pajėgė išsilaikyti, žymiai ilgiau negu bet kuris kitas lietuviškas laikraštis, turi ko pasididžiuoti. Todėl šiandien Vienybė yra mūsų veteranė spaudos srityje ir yra užsitarnavusi sau paramos. Artėjantis Vienybės sukaktvinis minėjimas ir kiti planai (sukaktvinio numerio išleidimas ir kt.) duoda mums gerą progą paremti šį laikraštį, kad jis nesustotų dėl piniginių neteklių. O jeigu tai įvyktų, būtų didelis smūgis lietuviškai išieivijai, ką yra pernai viešai pabrėžęs kitas mūsų spaudos bei lietuviškos veiklos veteranas adv. J. Bagdžiūnas-Borden, kurio vienerių metų mirties sukaktuves šį rudenį minime.

* VALERJA ir MEČYS BANKAUSKAI iš Chicagos lankėsi Washingtona

Smithsonian Institute ir pastebėjo prezidentą Johnson su svečiais iš Azijos. Bankauskams prezidentas pasveikinus, Prezidentas paklausė kas jie. Jiems pasisakius, kad esą lietuviai, buvę pabėgėliai dėkingi šiame krašte įsikūrę. Prezidentas pareiškė, kad jo žentas lietuvis ir kad jis esąs daug lietuvių sutikęs ir juos gerai pažįstąs.

* SAULIŲ S-GOS AMERIKOJE centras nutarė suregistruoti iki šiol visus mirusius savo buvusius narius, pažymint kur jie palaidoti.

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

(Ridgewood)
Telefonas EV 2-6440

SALE VESTUVĖMS
ir kitokioms pramogoms.
Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis
kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 Union Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

WHITE HORSE

Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai
pietūs.

PRANAS BRUČAS
Savininkas

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. Virlinta 6-9519

PRANAS BRUČAS

Mano viešnage Lietuvoje

Rašo Pranė Lapienė

TĖSINYS

-- Nori pasižymėti? -- pamatęs mane išsimant iš rankinėlio užrašų knygutę, klausia.

-- Gerai. Klausykite. Mūsų kolūkis turi 2,200 ha. Jame yra trys brigados. Kiekvienoj brigadoj po 733 ha. Kolūkyje yra vienas jo pirmininkas, du fermų vedėjai, trys buhalteriai, du sandėlininkai, trys revizijos komisijos nariai. Tai visa. O mes, mirtin-gieji, paprastai žmoneliai, dirbame juodą darbą. Šiandien lyja, nėra kaip dirbti, o, ir užtikai mus besivaišinant.

Įdomu su šiais žmonėmis, kartą buvusiais stambiais ūkininkais, pasikalbėti. Jie man pasakoja, kad jų vaikai prie žemės nesilaiko, išbėgioja į miestus. Ypač žemės darbo biją jaunuoliai, atlikę karinę tarnybą. Klausiu kas bus su žeme, kai jie taps pensininkai, jei jų vaikai, į miestus persike- lia.

Neprapulsią. Technika, technika, girdi, išsivystis iki tokio laipsnio, kad žemdirbys- tėj nebereiks daug darbininkų. O vienas jų mane net nustebina šitokia pastaba:

-- O kaip ten pas jus, Amerikoj, yra? Rodos, automobilių gamyboj daugiau žmo- nių dirba, negu ūkiuose, o ar neturite ko valgyti?

PAS BROLI STASI

Brolio Stasio gyvenvietę galima būtų pavadinti svajonių kampeliu. Gražus namukas apsodintas gėlėmis, o visa sodyba aptverta dideliais jaunais medžiais. Į namą vedantis takas iš abiejų pusių apsuptas jurginiais, kurie dar maži, tik prie jų lazdos įbestos. Šalimais dirbtinis prūdas su jame plaukiojančiomis antimis. Ma- žytis sodas ir jame keli bičių aviliai. Iš vienos pusės laimelėse sužydusios tulpės. Sustojus mašnai, mūsų patikti išbėga Laimutė, jauna inžinierė, kuri iš Vilniaus su tėvu čia atvyko, kad padėtų motinai manęs laukti. Kadangi lynoja, lauke darbo nėra, abu tėvai atgule pogulio.

Mergaitė nubėga ju žadinai, o sugrįžusi lyg ir skundžiasi: "Ak, tie mano tėvai. Nei iš šio, nei iš to atsigulė... Teisybę sakant, jau mes jus sulaukti buvome netekę vil- ties"...

Tai pasakiusi, ji nueina į virtuvę, tur būt, mums valstų ruošti. Aš smalsiai dar- riaus po kambarius, akimis vertindama matomus baldus, grožėdamasi meniskai išsiuvinėtais pagalvėliais ant sofos, iš- baltintomis sienomis ir lubomis ir, kaip ir visur, tomis kambarinėmis gėlėmis, ku- rių didesnės stovi kampuose, mažesnės ant langų. Atsiradus broliui, o brolienei vos pasisveikinus ir nuskubėjus į virtuvę, su abiem broliais po viena tokių gėlių at- sistojome nusifotografuoti. Brolis pasako- ja, ką jie veikia laisvalaikiais. Žmona mėgstanti siuvinėti, o jis daug skaitęs ir nemaža laiko praleidžias žiūrėdamas TV programas. Namą iš vidaus išdažęs to amato mokovas iš Biržų. Kainavę 100 rub- lių.

Kaip žmogus išmoksta prie visko pri- sitaikyti! Brolis Stasys buvo pasiruošęs kitokiam, ne žemdirbio gyvenimui. Apie ūkį tiek teišmanė, kiek vaiku jame buvo dirbęs. Į rimto žemdirbio gyvenimą su- grįžęs karo laiku. Jo žmona stambaus ūkininko dukterė, anksčiau dirbusi buhalte- rės darba, bet dabar patenkinta būdama tik šeimininkė ir kolūkio darbininkė. Klau- siu broli, kaip jie jaučiasi, gyvendami ūkyje, kur nuosavos žemės tėra 1 1/2 ha. Jis šypsniu rodo į savo žmoną ir pataria su ja apie tai pasikalbėti. Taip ir sako: "Klausk tą buožės dukterį, ji tau geriau pasakys".

O broliene šitaip porina: "Žinai, bro- lienele, jei mus kas būtų įstotęs į mano tėvų turėtą ūkį ir liepęs iš jo gyventi, šiandien jau mes būtumėm buvę pribaitgi. Būdavo jie lekia, lekia, nuo ankstauro ryto, iki vėlaus vakaro, ir tik tam, kad pragy- ventų. O kiek tų rūpesčių jie turėdavo! Už žemę mokesčiai, samdinams atlyginimai, mus vaikus pamokyti ir atidalyti, kad ūkio nereiktų draskyti... Visą gyvenimą jie taip plūkdami, džiaugdavosi, jei ly- giomis išėdavo..."

"Bet gi privalote ir dabar dirbti, ar ne?" Pastebiu. "Taip, privalome. Bet, kada dirbame, visada šį bei tą uždirbame. Tegu tas atlyginimas ne kažin kas, bet pragyvename. Atminkite, kad mums at- krenta kitoki reikalai, kaip gydytojai, li- goninės, mokslo... Nuo liepos pirmos mums pradės reguliariai kas mėnesį iš- mokėti užtikrintą atlyginimą už darbą, o tai vėl palengvės. Tada manome ir karvę parduoti. Dviem pieno ne kažin kiek reikia, galėsime nusipirkti, o atpuls daug darbo. Su karve yra rūpesčių."

"Ar, visi taip galvoja?" Klausiu. "Kur ten... Daugelis senesniųjų iki šiol tebeverkšleną prarasto turto, t. y., žemės, gyvulių. Jie dažnai pakalba, kaip jie dabar turtingi būtų, jei visa tai tebeturėtų. Jie galvoja, kad už pirmąsį turą gautų šia- dienines kainas. Jie pamiršta, kiek jie turėjo rūpintis, dirbti, kad tik to turto ne- prarastų. Tur būt, žinote ir jūs, kad, at- silikus su mokesčiais, ne vienam teko at- sidurti varžytinių lauke..."

Broliui su žmona esant jauniem, nesun- ku buvo prisitaikyti prie naujo gyvenimo. Dabar jie jaučiasi laimingi, jei tik sveika- ta nesušlubuoja.

Po gardžių pietų bandžiau su broliais pasikalbėti mūsų šeimos klausimais; ypač man rūpėjo sužinoti smulkiau apie mano vyresniojo brolio mirtį, bet, vos tik tai tema užsiminus, abu broliai mane per- traukė: "Kam draskyti užgijusias žaiz- das". Ir tikrai -- kam? Patį pagalvojau. Trumpa viešnage telieka nesudrumsta juo- dos praities. Kas praėjo, nebesugrąži- nama; kas numirė -- nebeatgaivinsime, nors žaizdos randai vistiek palieka. Ašarą rydama galvojau: gražesnis pasaulis ir mūsų Lietuvėlė būtų, jei visi istengtų užmiršti kitų padarytas skriaudas, jei vienas kitam nebekerštautų už tariamus ar tikrus prasikaltimus. Deja, šen, bei ten pasidairydama, pastebėjau dar liūdno- kų reiškinių.

Bus daugiau

Su abiem broliais po viena gele nusitraukėme.

Atviras laiškas Pranei Lapienei

Tamsta savo viešnage Lietuvoje aprašymuose ke- liais atvejais užsimenate apie ten gaunamas pensi- jas, ir, atrodo, kad šiuo klausimu nevisai tiksliai skaitytojus nušviečiate. Pav.: Vienybės 23 Nr. ra- šydame apie savo buvusius draugus, išėjusius į pensiją, pažymite, kad jie gauna vi- dutintai nuo 60 iki 100 rub- lių mėnesiui. Gi Vienybės Nr. 26 rašydama apie savo draugą Juozą grįžusį iš Si- biro, arba, kaip rašote, iš tolimos šiaurės, dabar gy- venantį Biržuose ir gaunan- tį 60 rublių pensijos ir dar žmonos sąskaita 10% -- viso 66 rublius mėnesiui. Čia ir iškyla klausimas ko- kia turėjo būti jų mėnesinė alga, kai turimomis žinio- mis medicinos sesuo te- gauna mėnesiui apie 60 rub- lių algos.

Mano vienas pažįstamas, specialybės kepėjas, dirbęs viename rajoniniame mte- te kepyklos vedėju, rašo, kad išėjęs į pensiją dabar gaunas 33 rublius mėne- siui, o jo žmona, mokyklos valytoja, 20 rublių. Be to, ir pačioje Vienybėje Nr. 26 žintose iš Lietuvos ra-

šoms, kad pensijos vidur- kis miestuose 21 rublis, o kaimuose 9 rubliai mėne- siui.

Pagaliau, gal ne tiek svarbu gaunama pinigų suma kiek jų perkamoji ga- lia. Nepriklausomybės lai- kais vidutinis valdininkas gaudavo algos apie 300 litų mėnesiui, kas būtų lygu 30 amerikoniškų dolerių, bet už tą sumą galėjo padoriai pragyventi. Būtų įdomu pa- tirti kiek pensininkas už gaunama pensiją gali įsi- gyti jam reikalingų reikme- nų, kai pasiūsta paprasta vilnonė skarelė.

Būtų galima ir dėl kitų viešnagės įspūdžių padis- kutuoti bet tekty panaudoti nemažai laiko ir popieriaus.

Su gilia pagarba
JONAS JAŠKAUSKAS
Dayton, Ohio

* J. NAVACKAS, 265 La Salle Ave., Buffalo, N. Y., foto nuotraukas gamina ant plastikos. Gamina dviejų formatų -- už \$1 ir \$2. Kopiją gali pagaminti iš laik- raščio iškarpos, iš nega- tyvo ar paprasto paveikslo.

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA
Patarnauja perkant ir parduodant namus,
apdraudimo reikaluose, užpildant taksus.
ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU
Parduoda bilietus visomis susisiekimo
priemonėmis į visas pasaulio vietas.
MONEY ORDERS.

87-09 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Tel. TAylor 7-9842

T H E

Arlington

ONA IR JONAS
VALAIČIAI
Savininkai

Restaurant

335 Arlington Avenue, Brooklyn 8, N. Y.

Lydim Laimutes ir brolio Balio, grįžtu į Vilnių.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštyš in 1886, is published weekly (in June, July and August - bi-weekly), by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone APplegate 7-7257. Editor: Salomeja Nuckelionaitė; Managing Editor: Valerie Tysliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three week's notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

Mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Mūsų tautos istorijoj kai kas, tarytum, pasikartoja, kad ir visai kitokiose sąlygose. Kadangi didrusių komunistų partijos vienavaldystė daugeliu atžvilgių yra didrusių carų vienavaldystės tąsa, mūsų tauta, tarytum, grįžo į dr. Basanavičiaus siūlytos tautinės veiklos programos rėmus, paskelbtus dr. Šliūpo leistame Apšvietos žurnale 1892 metais. Šį straipsnį 1905 m. išleido ir atskira knygele, "Priedėlis prie 'Lietuviško klausimo' ". Carizmo sąlygose gyvenantiems lietuviams dr. Basanavičius liepė idealu visada turėti "savystovę Lietuvą", bet praktikos gyvenime siekti, kad Lietuva būtų kuo lietuviškiausia, kad šviesuomenė reikštųsi lietuviška kalba, kad tarp visų lietuvių viešpatautų "sandara ir meilė", kad idealu visiems būtų "lietuviystė". Prof. Vaclovas Biržiška šitokioje programoje tematė turinį tik "lietuvių kalbą gaivinti ir atstatyti jos teises." Šiandien kalbos gaivinti netenka, nes ji jau tiek toli pasitobulino. Literatūros ir mokslų kryptimis, kad gali vadintis modernia. Jos teisės Lietuvoje, taip pat, patikrintos mokyklose, spaustuose ir valstybės įstaigose. Tačiau, dr. Basanavičiaus programos dalis, kuri reikalavo, kad šviesuomenė reikštųsi lietuvių kalba, o visi lietuviai gyvenėtų meilėje ir sandaroje, mūsų dienoms dar aktuali. Pasak Juozą Tysliavą, kurio mirties liūdną sukaktį netrukus minėsime, ir kurio pelenai ilsisi Rasy kapinėse Vilniuje, netoli dr. Basanavičiaus - visur ir visuomet būkime atkaklūs lietuviai! Anuosyk kėlėme mintį parodyti Amerikoje iniciatyvos skatinti vilniečius sudaryti komitetą rūpinę Rasy kapinėmis, kur amžinai ilsisi tiek daug gerų Lietuvos sūnų.

Vilniuje įsigyvena paprotys kasmet leisti naujos poezijos almanachą. Jau išėjo antras tomas. Jį perskaitęs, Washingtonė gyvenęs poetas Aistis pareiškė: "Leidinys, sakyčiau, visais atžvilgiais sveikintinas." Sveikintinas, kad apjungia didelį būrį talentingo jaunimo, ir poetai "urmu atsigręžia į žmogų ir tautines tradicijas." Dalyvauja apie 50 poetų, kurių 30 "jauni". Vienas jų sako: "Poetinės asmenybės savo kūryba labiausia išskyla kaip nacionalinės kultūros reiškiėjai." Aistis sako: "Rinkinį puošiančios lietuvių dailininkų iliustracijos yra moderniškios, meniškios ir gražios." Bendrai, Aistis sprendžia: "Kadangi jaunimas (Lietuvoje) eina prieš srovę, ieško žodžio laisvės ir, bendrai imant, yra ateities viltis, tai yra vertas visų lietuvių simpatijos ir pritarimo. Dėti viltis į užsienyje mūsų priaugantį jaunimą yra ne kas kita, kaip savęs apgaudinėjimas." Ši tokias mintis pirmutinis pradėjo skelbti poetas Tysliava Vienybėje prieš 5, ar kiek metų. Vienybė pasiliko Amerikos lietuvių vienišelis laikraštis, kuris šias idėjas reiškiė bei skelbė. Džiu-gu, kad poetas Aistis prisijungia prie kolegės Tysliavos minčių.

New Yorke įvykęs ukrainų "ALTO" kongresas iškėlė negalavimus, kuriais serga ir mūsų visuo-

Tęsiama 5 psl.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

VIS NAUJI SEZONAI...

... pavasaris eina Karpatų kalnais,
Po Lietuvą žiema ...

Taip trumpai ir taikliai Maironis išreiškė XIX amžiaus lietuvių tautos situaciją. Kai aplinkui visur jau žydėjo tautinis atgimimas, Lietuvą tebelaiškė suspaudęs rusas, prieš tai jau ne vieną amžių tautinį dusintoją lenką pakeitęs.

XIX amžiaus Europos tautų atgimimas buvo ne vien siekimas pakeisti politinį Europos žemėlapią. Tai buvo tautinių jėgų, lygi toli ne tiek tautiškai spalvingą Vakarų civilizaciją laikai. Į šį gyvenimą lietuvių tauta atsukė nepasiruošusi, su lenkų ir rusų sutrukdyta savo kultūrinio gyvenimo raida. Lietuvių tauta, kaip ir kitos tautos, galėjo turėti savą kultūrinį gyvenimą su savais menininkais, mokslininkais, visuomenininkais ir t. t. Deja, mūsų kultūros kūrėjai tegalėdavo pasireikšti tik po baudžiavos jungu despotų dvarininkų lekažais. Už tai tautiškai atgimusi lietuvių tauta į Vakarų civilizacijos lobyną teatnešė savo liaudies kūrybą. Tauta buvo panaši į puoton atvykusį svečią, kad ir kvieštą, bet nepastrengusį ir pavėlavusį.

Sena ir vertinga mūsų kalba -- ją panaudojo lyg koki mirusį sanskritą. Įdomi mūsų liaudies kūryba -- ją, kaip kokį dykai gautą žaliavą ar pustaufabrikatą, kai kas šen ten panaudojo, lyg nuo užteptos duonos sviestą nulaužė, o atelčiai ir likome lyg kažkieno gyvenusio šešėlis. Mūsų žemė mindžiojo pasikeisdamai rusų ir vokiečių batai, o po kiekvieno tokio pasivaikščiojimo lietuvis prasčiokas statėsi iš naujo.

Europos tautų atgimimo sezonas kaip ir praėjo. Toliau jau niekas čia nelaukia jokios egzotikos. Nulaužta duonos riekė nekada neturi egzotinio šviežumo. Iš likimo nukriausę tautų, lyg pastyčiodamos, valstybės steigė valstybių sąjungas, bet jas vadino "tauty" sąjungomis, jungtinėmis "tautomis". Lyg po varnalėšų lapais slepiami baskai, slovakai, kroatai, srabai (ne serbai), gudai, ukrainai, kareliai ir t. t. ir t. t. Ir mes lyg dar ant slenksčio: vienoje pusėje savas valstybes ir išlikimo sąlygas turinčios tautos, kitoje slenksčio pusėje išnykimui pasmerktieji.

Balsiai prastas tautinio atgimimo sezonas!

Vakaruose šiuometinio Jaunimo Kongreso dalyviai dar šiaip taip lietuviškai kalbėjo, nors didelės meilės ir prisirišimo tai kalbai jau neparodė. Jų vaikai? O jų anūkai? Na, būkim optimistai: gal netolimoj ateity prasdės tautinis lietuvių atgimimas išsivijoje!

Sovietų globoje -- tautoje reiškiasi didelis kūrybinių galių pakilimas, o KP programa pranašauja visų tarybinių tautų susiliejimą į vieną sovietų tautą. Tikėti šviesia ateitimi būtų naivu, verksmingai pulti į nevirtį būtų savižudiška.

Jei vokiečiai ar anglai susidaro visų jiems žinomų Europos tautų sąrašą, o paskui pri-

sirenka tų visų tautų dainų bei šokių ir savo leidiniuose tautas taip išriktuoja, kaip karėlius ar kaip sandėliuose konservų dėžutes, tai iš to mes turime suprasti, kad turime pripažinti minimumą: esame esančių sąrašuose. Dėkui Dievui, nors tiek, jei norim ko daugiau, jau turime kiekvieną laiptelį iškovoti savo kūrybingumu, judrumu, mokėjimu rodytis esą gyvi.

Rytuose nėra nereikšminga, kad lietuvių tauta turi nors savo respubliką (tėtušis caras temalonėjo duoti gubernijas). Sąjunginių respublikų sezono metu lietuvių tauta, nežiūrint kiek per gausių išimčių, laikosi pulkiai, plačiai naudojami galimybėmis kurti ir pasireikšti.

Vakaruose, suprantama, respublikos neturime, bet už tai turime kitų labai plačių galimybių. Kas Lietuvoje yra užsienis, tas mums yra ranka pasiekta kasdienybė. Mes esame tautos ranka, kuri gali tolimas pasiekti.

Laisvinimas? Jis reikšmingas tautai net ir tuo atveju, jei tikslas nepasiekiamas. Laisvinimas turi būti toks, kad reikšmingas būtų. Yra pragaistinga politinės veiklos vertė sunekinti, bet dar labiau pragaistinga politinės veiklos vertė taip iškelti, kad nesijustų reikalo veikti kitose srityse. Ir politiniai važiavimai į Washingtoną, ir visokle politikų pašnekinimai, ir kitataučių šioke tokie pažada -- visa turi savos vertės. Tik ar per šiuos žygius nepamiršdami kiti žygiai, nepolitiniai?

Pvz. ar Manlynd su St. Zobarsku leidykla neskina lietuvių literatūrai kelio į Vakarų tautų šeimą? Tai yra tautinės kovos baras, gal net platesnis už politinį, bet kiek kovotojų šiame bare laikosi ir kas juos remia?

Atrodo, yra galimybių ir lietuvių muzikai iš savo namų išeiti į platesnį pasaulį. Ne vieno krašto bent radiofonų orkestrai retkarčiais mielai sugrotų ir lietuvių kompozitorių kūrinių. Į krotas kalbas išvertus tekstus, mūsų dainos būtų ir dainuojamos. Kliūtis -- nėra gaidų. Groti būtų ko, tik pasiklauskime muziką. Bet pvz. simfonijos partitūra susidaro dažniausiai iš virš pus-tūkstančio lapų. Reiktu padoriai perrašytą rankraštį fotografiniu būdu padauginti. Paskui reiktu perrašyti atskirų instrumentų partijas ir taip pat padauginti. Vienas stambesnis kūrinys pareikalautų ilgesnio laiko, kelių šiek tiek nusimanančių žmonių darbo ir bent tūkstantinės dolerių. Jei taip turėtume kelių dešimčių didesnių ir mažesnių kūrinių bibliotekėlę ir jei iš jos medžiaga būtų skolinama, tai plačiai po pasaulį pasklidusiems lietuviams dažnai pavyktų įsiūlyti lietuvišką muziką į orkestrų ir kt. repertuarą. Skambėtų ne tik muzika, bet ir lietuvių vardas, tauta skverbtysi į tarptautinį meno gyvenimą. Ar išsivija gi nėra pajėgi tokie darbai?

Ir dailės srityje nebuvo girdėta, kad būtų plačiau paremtos kurio dailininko pastangos išieiti į pasaulį už lietuviškų kolonijų. Jau

Tęsiama 5 psl.

LIETUVIŲ DEMOKRATŲ GRUPĖ susitinka su kandidatu į New Yorko Gubernatorius Frank D. O'Connor. Nuotraukoje (iš kairės) Antanas Varnas, demokratų kandidatas; Frank D. O'Connor, M. Varnienė, Antanas Novickis, Helen Kulber ir A. Binkins

C. Binkins nuotrauka

VIENYBĖ, 1966 m. spalio 28 d.

4

Ant Gilės ežero kranto Lietuvoje, jaunimas klausosi nuostabaus Vinco Krėvės Mickevičiaus padavimo apie šį ežerą.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

ne viena Lietuvos parapija pasistatė po bažnyčią kaip savo nulietuvėjimo paminklą. Lietuviai lygiai pagerbė klebonus, kurie naudojami lietuvių architektų paslaugomis, kaip ir tuos, kurie statydino škotiškas daržines; lygiai ir dosnūs buvo. Pavieniai prieš nutautimą protestų balsai paskendo masėje.

Lietuvių mokslininkai pasklido kaip Grigo bitės. Organizuotoms visuomenės pajėgoms beveik ir nežinant, dešimtys jaunų lietuvių išeivijoje išsimokalino ir įsiskverbė į kitataučių mokslo įstaigas. Bendrai imant, lietuviai pasiekė puikių rezultatų. Deja, net tautinams propagandistams ši lietuvių reiškimosi sritis nerūpi. O iš tėvynės kai atvyksta pasižymėję asmenys (nors ir ant sovietinių arklų), mūsų visuomenės pasturalai nežino ribų jų koneveikimui.

Verktinai reikia kuria nors Vakarų kalba geros Lietuvos istorijos. Prieš keletą metų Aidų žurnalas net premijavo prof. Ivinskio veikalą I tomas. Gerai, kad premijavo; bet ar kas matė bent tos istorijos rankraštį. Gal premijavo tik pažadus?

Taigi, XIX amžiaus sezono buvo madinga įrodinėti, kad lietuvių tauta tikrai yra, kad ji gyvena prie Baltijos jūros, kad turi tokią ir tokią kalbą, tokias ir tokias dainas ir t. t. Žinoma, dažnai pasitaiko, kad tokių dalykų nežino naujai susikūrusių Afrikos valstybių diplomatai, senesnių valstybių kandidatai į kongresmenus, miestelių mērai ir daug kitų panašių Vakarų civilizacijos ramsčių. Jei jiems ką ir įkaltumėm, tai vis dėlto po vienu kitu rinkimų darbą tektų pradėti iš naujo su naujai išrinktais. Tą darbą galėtumėm pavadinti kaip norime: Sizifo darbu, budėjimu Lietuvos reikalų sargyboje ar dar kaip kitaip -- nuo pavadinimo esmė nepasikeičia.

ALto pirm. A. Rudis pasiskelbė organizuojąs paskaitininkus, kurie Lietuvos klausimais pramogaus su amerikiečių sambūriais, klubais, postais ir pn. Projektas -- geriau, negu nieko. Trūkumas: tokiais būdais vargu pasteks intelektualus.

Nereikia pamiršti, kad visokių aiškintojų ir savo problemų dėstytojų, ypač amerikiečių visuomenė, netruksta. Yra pavojaus lietuvių klausimui atsistoti prie tako tarp daugelio kitų panašių, rodyti žaidžias ir ištiesus ranką maldauti tautai laisvės, lyg kokio dešimtcentio... Ubagystė!

Ieškant kelių į kitataučių visuomenę, nereikia pamiršti, kad šis sezonas mums nepalankus. Mes esame maži, -- tai viena. Mes esame šalia didžiųjų pasaulinių interesų, -- tai antra. Mūsų kraštas neturi jokių žymesnių kasyklų, su mumis biznio pasauliniai biznieriškai nepadarys, -- tai trečia. Yra pasauli didelių galybių, kurios viską daro, kad mūsų klausimas mums palankia prasme į viešumą neiškiltų, -- tai ketvirta.

Reikia ruoštis ilgoms laiko distancijoms. Kitaip tariant, reiks ilgai laukti tinkamo sezono. O tuo tarpu reikia ir paskaitininkų kitataučiams šviesti, jei tik jie leidžiasi šviečiami. Tačiau už tokius dalykus yra žymiai svarbesnio užstėmimo. Savojo sezono belaukiant, reikia auginti savą galybę. Ir esamosios ir priaugančios jėgos turi būti rikiuojamos savai tautinei galybei išreikšti.

Puiku, kad susirenka kultūros ar jaunimo kongresai. Gražu pažūrėti į susirinkusius. Bet tai nėra reikšminga, jei visa tai pasibaigia niekieno nevykdomomis rezolucijomis.

LIETUVIŠKŲ SUVENYRŲ MUZIEJUS

Istorija maždaug tokia. Čikagoje vienas biznierių nupirko privačią mėgėjo kolekciją ir garsiai paskelbė atidarąs lietuvių kultūros muziejų. Iš esmės tai labai reikalinga įstaiga, tik ar ji pajėgia atstovauti lietuvių kultūrą?

Gal čia tik Čikagos lietuvių kultūros muziejus? Ne, nors šis tas iš Čikagos čia yra. Gal čia Amerikos lietuvių kultūros muziejus? Ne, nors ir šiam klausimui kai ką atrastume. Didžiama medžiagos liečia kraštą prie Nemuno. Tai rodo, kad čia taikyta į visos lietuvių tautos kultūros muziejų. Tik tenka nusivilti.

Kas nežino Lietuvos istorijos, šiame muziejuje kai ką sužinos, bet nors ir bendriausio pilnumo vaizdo -- ne. Kam rūpi lietuvių etnografija, tas čia guras mėgėjiškai parinktas etnografijos žymes. Kam rūpi Lietuvos knyga, -- ras lentynas atsitiktinių leidinių, nei vieno laikotarpio vaizdo nesudarantių. Čia sunku susidaryti vaizdą apie nepriklausomos Lietuvos švietimą, apie ekonomiką, apie kariuomenę, apie žmonių gyvenimą. Būtu juokinga laikyti, kad Lietuvos pramonę atvaizduoja keli muilo, saldainių ir pn. įpakavimo popierėliai. Tai tėra suvenyrai. Kiek grybštelėta bolševikų okupacija, bet apyplinio vaizdo nėra nei bolševikui, nei antibolševikui.

Privatus kolekcionierius, rinkęs ne medžiagą kultūros muziejui, bet tik savas pamėgtų sričių kolekcijas, pats lituanistikos nestudijavęs, surinko labai įdomų ir vertingą rinkinį. Atrodo, jis domėjosi numizmatika, filatelija, archeologija, šiek tiek knygomis, šiek tiek istorija -- tai beveik ir viskas.

Tai, ką matome, yra labai geras muziejaus pagrindas ir pradžia, nors tuo tarpu tai tėra ne tiek kultūros, kiek suvenyrų muziejus. Pirmiausia -- kultūros muziejus turėtų būti išryškintas, medžiagą išskirstant skyriais. Kiekvienas skyrius turėtų būti apipavidalintas žemėlapiais, diagramomis, nuotraukomis, vaizdais ir t. t. Toliau -- turėtų būti pasiruošta greitam muziejaus augimui.

Deja, greitam muziejaus augimui nepasiruošta, nes patalpos jau dabar per ankštos, jose vargingai sutilptų nebent lituanistikos biblioteka. Pats muziejaus fondatorius labai girtinas už tokios svarbios įstaigos pradžia. Jis pats joks lituanistas. Bet kai jis į muziejūninkų štabą susikvietė tik tokių pat lituanistinių ir muziejūninkų kvalifikacijų asmenis, kaip ir jis pats, tai čia jo klaida.

Iš visų kamų kyšo ne tik mėgėjiškumas, bet ir nepatikimumas. Pyz., kuo muziejus gali įrodyti, kad jo rodomos romėnų monetos yra tikrai rastos Lietuvoje? Ligi 1961 metų literatūroje žinomi 72 Lietuvoje senosios Romos monetų radiniai. Kai užsienio lietuvių muziejuje rodomi literatūroje nežinomi radiniai, tai kyla klausimas, kaip tas lietuvis imigrantas po plačią Lietuvą sugėbjo tu monetas prirankioti.

Linkėtina, kad čia iš kuklios pradžios išaugtu didelė ir reikšminga lietuvių įstaiga. O kad išaugtu, reikia pinigingsiems nešti pinigus. Lituanistams ir muziejūninkams savo darbą ir patyrimą, privatiems kolekcionieriams savo ilgų metų triūsą ir sutaupe. Linkėtina, kad muziejus pasuktų šiuo keliu.

STEBĖTOJO PASTABOS

Pereitą vasarą viename Draugo numeryje Al. B. (aronas) vedamajame įrodinėjo, kad komunistinė literatūra tai ne kūryba, o melas.

Dabar spalio 15 d. tam pačiam Drauge kitas mūsų literatūros tūzas, subtilesnis už Baroną -- Jonas Aistis -- parašė Lietuvoje išleistos poezijos almanacho recenziją, kurioje jis teigia, kad tas leidinys -- "Poezijos pavasaris" visais atžvilgiais sveikintinas. J. Aistis labai maža melo terado jaunesnių poetų kūryboje, tik šiek tiek jo rado senesniosios kartos -- išsilikusios iš Stalino kulto poetų -- T. Tilvyčio ir Ant. Venclovos poezijoje, o jaunoji karta, kuri ir komunistinė, yra sveika. Toliau J. Aistis "Poezijos pavasaryje" rado, kad šiuo metu, po Stalino mirties, Lietuvoj daugiau laisvės kūrėjams: "Kiekvienas laisvėjimas, nors jis mums ir būtų visiškai svetimas, yra sveikintinas", nes "atsigręžimas į tradiciją yra atsigręžimas į Lietuvą."

Tam pat Draugo nr. Al. Baronas, atsakydamas į klausimus ("Tarp amerikiečių ir lietuvių kritikų"), rašo: "Recenzijoje buvau nubartas, kad sovietus pavadinau mongoliškom, rau-pų suėstais veidais kreatorom. Tačiau jei leisčiau ir naują laidą, tą aptarimą vis tiek palikčiau."

Čia Baronas išsina į viešumą su aiškiu melu, nes sovietus jis identifikuoja su rusais, o rusai yra slavai, o slavai arijai, indoeuropiečiai. Nuo totorių laiku yra mongoliško kraujo įmaišyta į rusų, bet totorių kraujo yra patekę ir į lietuvių kraują, o po il. Pas. karo nemaža gimė vokiečių "juodaudžių."

Aplamai, visiškai grynų rasų, jei jos yra didelės, neizoliuotos, istoriškos, nėra grynakraujų. Tai žino Baronas, bet skelbia melą tam, kad parodytu savo neapykantą ir panieką ir tuo pasireikštų, kaip kietas pagiežos ir neapykantos kūrėjas. Mat, marijonų leidžiamam Draugui reikia kietų neapykantos skleidėjų, ypač iš apmokamų redaktorių pusės. Taigi, Barono neapykanta eina ne tiek iš jo kūrybos šišo, kiek iš algos, gaunamos iš Draugo.

Čikagiškės Naujienos spalio 12 d. laidoje paskelbė sensaciją iš Los Angeles lietuvių kolonijos gyvenimo -- ultrakatalikas, ultravilkininkas ir bendruomenininkas buvęs pulk. ltn.

Juozas Andrius negavo šliubo iš savo klebono, tad nuvyko į Las Vegas ir tenai susimetrikavo su O. Jakubauskiene.

Susituokęs nekatalikiškai, J. Andrius prakeitė visas religines ir politines organizacijas, kurių priešaky jis veikė; prakeikė Lietuvių Dienų žurnalo leidytoją A. Skirijų ir "visos tautos mylimą poetą" -- Liet. Dienų redaktorių Bernardą Brazdžionį ir išvyko iš Los Angeles gyventi pas savo žmoną Santa Monikę. "Tuščia jų! Ir vainiko, jei bernelis man patiko."

Šitaip iširo juodašimtiškasis triumviratas -- Skirius - Brazdžionis - Andrius; iširo dėl konkubinato...

Naujienu korespondentas į tą pat bylą vėlia ir J. Girmiū, knygos "Žmogus be Dievo" autorių, kuris visai netinka į tą kompaniją. Korespondentas ironiškai klausia, ar katalikiškoj Liet. Dienų leidykloj veikė žmonės be Dievo. Girmiū filosofija visai netinka to triumvirato neapykantos politikai.

Jonas Kardelis, iš Lietuvos spaudos išsikrėpęs ir prisiklijavęs (spalio 19 d. laidoje) savo redaguojamos Nepriklausomos Lietuvos 7 psl. Vilniuje esančios "Neringos" kavinės vaizdą, šitaip užrašo: "Garsioji Neringos kavinė Vilniuje. Kažin kuo ji garsi?"

Jei jau toks Kardelis, kuris tiek "daug" žino apie nūdienę Lietuvą, nežino, kuo "Neringos" kavinė garsi ir tai viešai prisipažįsta, tai ką vargšas jo skaitytojas gali bežinoti. Ar ne geriau būtų Kardeliui pačiam kada nors nuvykti į Vilnių ir pamatyti ne tik "garsią", anot jo, "Neringos" kavinę, bet ir daug kitų dalykų, kurie gal ne tiek "garsūs", kiek įdomūs lietuvių sumanumu, energija, talentu. Tada nereikėtų šitaip rašinėti.

Apie komunizmą ir kritikė Čionybė įdomiai rašo poetas Vl. Šlaitas. Sako: "Komunizmo esmė slepiasi ne kasdienės duonos pasidalijime (nes išganytojas savo metu yra sakęs, jei turi dvejus marškinius, atiduok vienus tam, kuris neturi nieko); komunizmo esmė slepiasi komunizmo tikėjime, kad po mirties nėra nieko.

Mes

Atkelta iš 4 psl.

menė išeivijoje. Senimo tarpe nenušaldomas, net fanatizmą siekias, politinis "organizacijomis" susiskaldymas, kurį jaunimas smerkia bei nesupranta, kaip nesupranta ir suakmenėjusių "senovės" pozų. Sąmoningesnis patriotizmas ukrainų senime ir jaunime ieško, kaip ir pas lietuvius, "vienybės". Ukrainai -- kovai už nepriklausomą Ukrainą, lietuviai už nepriklausomą Lietuvą. Kongrese net įvyko kai kurių grupių pasitraukimas, tolygus anajam, kurį mūsų VLIKas išgyveno. Pasitraukėjai, tačiau, iš bendros Kongreso organizacijos neišskyrė, tik nepriėmė jiems siūlytų vietų centro valdyboje..

PHILADELPHIJOS LIETUVIŲ KOMITETAS, kuris rėmė Raymond P. Shafer kandidatūrą į Pensilvanijos gubernatorių. Nuotraukoje: (iš kairės) M. J. Bigenis, Vytautas Volertas, Raymond J. Broderick, Republikonų kandidatas, Jonas Švedas, adv. S. F. Mankas, C. J. Roman, Republikonų kandidatas į gubernatorių Raymond P. Shafer, A. Pestenis, Sniega Jurskis Gamble, Liūtas Jurskis, Liberty Federal banko prezidentas Charles S. Cheleden, Jonas A. Stiklioriūš ir R. Backauskas. Atsikleupę: A. W. Novasitis, A. E. Bernosky ir Bruno Bušnys.

Lietuviai Argentinoje

RUOŠIASI KONGRESUI
Buenos Aires leidžiamas Argentinos Lietuvių Balsas savo spalio 20 d. vedamajame, tarp kitų dalykų, rašo:

IV Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas prasidės Buenos Aires mieste 1967 m. vasario 1 d. Šalia reprezentacinio akto San Martin teatre, pamaldų, paskaitų ir išvykų, numatyta trys pobūviai su užsieny švečiais -- vienas Avellanedos Lietuvių parapijoje, kitas dr. Vinco Kudirkos vardo SLA Rūmuose Lanus ir trečias -- dr. Jono Basanavičiaus vardo A. L. Centre Buenos Aires.

Skaitlingos delegacijos su meniniais ir sporto vienetais bei ansambliais žada atvykti iš Brazilijos ir iš Urugvajaus. Bus svečių iš Venesuelos ir kitų Pietų Amerikos šalių.

Dvi Vlodo Rasčiausko (Walter Rask) organizuotos ekskursijos atvyksta Argentinos iš JAV. Vieną atskrenda gruodžio 22 šiu metų, kita 1967.1.26 d. Abiejų ekskursijų dalyviai žada dalyvauti IV PALK, kadangi bilietai galioja 90 dienų. . . .

Kartojame, kad IV PALK proga pasiūkės mūsų kolonijos subrendimo laipsnis ir mokėjimas susikalbėti lietuviškai.

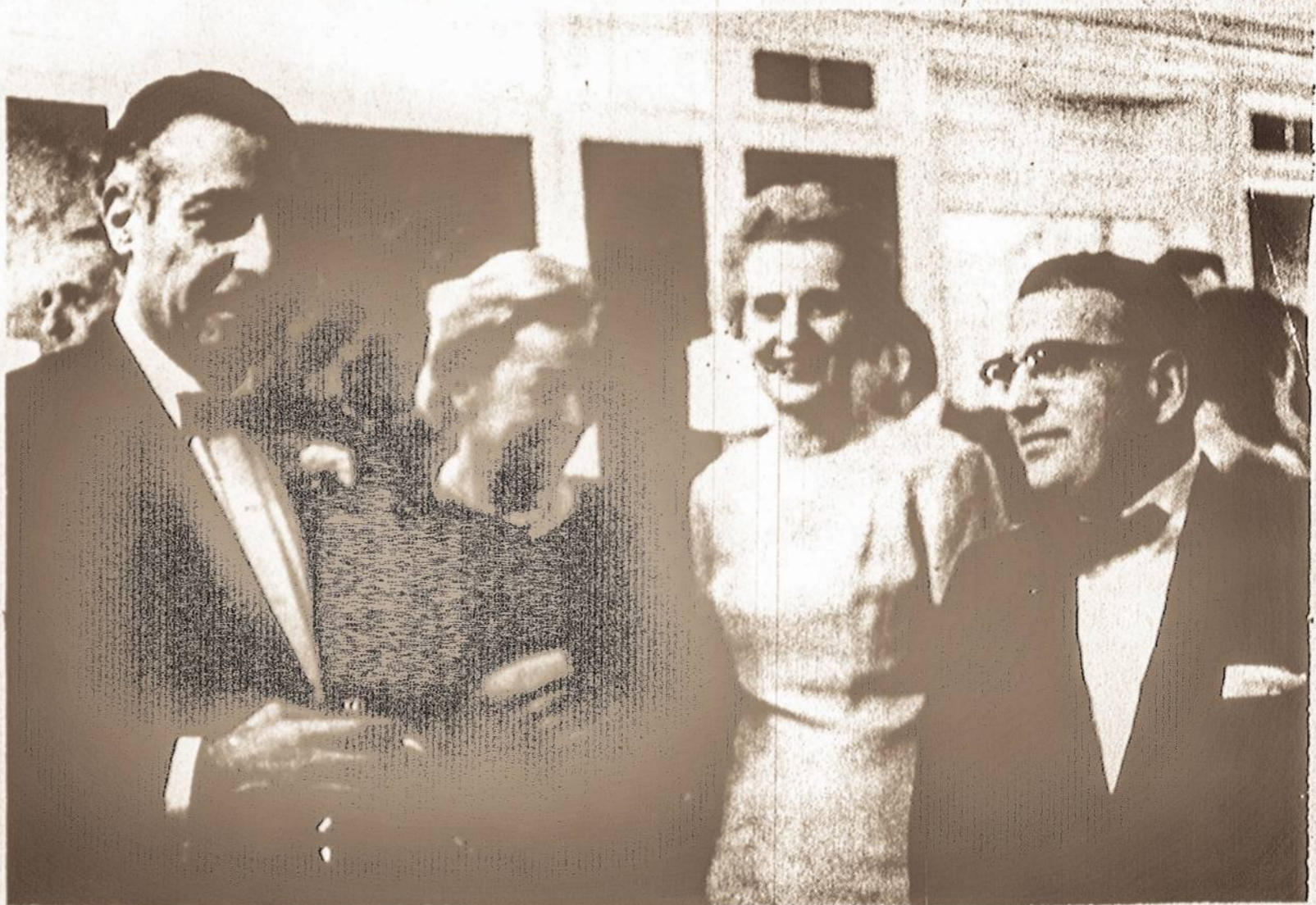
Visą IV PALK surengimo darbo našta neša ALOS Ta-

ryba. Jos susirinkime, įvykslame A. L. Centro bibliotekoje 1966.10.7 dalyvavo virš 80 žmonių. Buvo atstovautos visos didžiojo Buenos Aires ir Berisso Lietuvių draugijos, šio susirinkimo metu paaiškėjo, kad IV PALK reikalams lėšų sukelti ir programai vadovauti iš visų organizacijų susidarė 9 asmenų komisija ir trijų narių revizijos komisija, su išdinininku P. Barišausku ir II išd. R. Deveikliu prysaky. Vienok yra žinoma, kad taigi tų pačių organizacijų atstovų sudarytas kitų 5 žmonių komitetas vyks IV PALK. Jo išdinininku yra p. K. Kliuga. Po pasekmingos pp. Survilų surengtos moterų madų parodos A. L. Centre IV PALK naudai, likusį virš 100,000 pežų pilną ALOS Taryba perdavė parengimo išdinininkui p. J. Mičiūdui, kurio žinioje jau yra apie 130,000 pežų IV PALK reikalams.

Viskas atrodo labai gerai; Yra kas dirba ir kas vadovauja. Bet yra ir neaiškių dalykų, tai kokia tai anoniminė "Pietų Amerikos Lietuvių Taryba", kuri pasiūkė, kad ji vadovaus IV PALK ir kontroliuos jo nutarimus.

Šia proga primintinas dr. Brunos Rukšėnaitės pareiškimas ALOS posėdyje.

"Kas iš Jūsų buvotė III PALK Brazilijoje? (Atsiliepię industrialai Mikučionis

JUNGTINIŲ TAUTŲ KORESPONDENTŲ metiniame baliuje Hotel Pierre: (iš kairės) JT Asamblėjos pirmininkas Pazvak, Vienybės leidėja V. Tysliaviėnė ir Alexander Gabriel su žmona.

ir Baslys). Jeigu ir čia bus tokia tvarka, kaip buvo Brazilijoje, tai po šio Kongreso šiose kolonijose lietuvių pasibaigs", -- pareiškė daktarė Rukšėnaitė.

Taigi, pagrįstai baiminasi visi tie, kurie nepritaria vienos srovės užmačioms, kuriomis daromas meškos patarnavimas lietuvių išlaikymo reikalui.

MIRĖ KOMPOZITORIUS ANTANAS BUDRIŪNAS

Po ilgos ir sunkios ligos, spalio 5 d. Vilniuje mirė kompozitorius Antanas Budriūnas. Jo muzikinė veikla -- daugiausia chorinė veikla. Daugelis jo sukurtų dainų puošia chorų repertuarą. Jis taip pat rašydavo ir periodinėje spaudoje ir kaip muzikos kritikas ir

publicistas propaguodavo chorinę kultūrą. Paskutinis jo veikalas -- muzikos vadovėlis bendrojo lavinimosi mokyklų mokintams. Budriūnas buvo ilgametis Valstybinės konservatorijos rektorius pavaduotojas mokslo reikalams, priklausė kompozitorių sąjungai.

SLA ŠIANDIEN IR PER 80 METŲ

Tesinys

PIRMIEJI DP IŠ LIETUVOS

Lietuvos-Lenkijos apsi-
jungimo išdavoje lietuvių
inteligentija – didžiumoje
buvo sulenkėjusi, o po Lie-
tuvos-Lenkijos padalinimų,
bendros nelaimės paliešti,
lenkai lietuviams atrodė ar-
timesni, nei kokie kiti. Tad,
prasidėjus didesnei Lietu-
vos "pirmųjų DP" imigra-
cijai į Ameriką, čia vyko
ir grynai lietuviai ir lenkų
simpatikai. Beveik visiems
teko glaustis prie lenkų,
nes ateiviai nemokėjo nei
anglų kalbos, nei pažinojo
vietos papročius. Lenkai to-
kias progas labai išnaudo-
davo ir planingai lietuvius
prie savęs laikė. 19-tajam
šimtmety prieš lenkinimą
pirmąsias kovas lietuvių
laimėt pavyko tik Ame-
rikoj ir Vieniybė Lietuvni-
kų ir Susivienijimas buvo
priemonės tiem tikslams
sekt.

Kūrėsi kur buvo duonos

Kai po didelių liūčių 1867
m. ir baisių karščių 1868
m. Lietuvai grėsė badme-
tis, kai rusai ėmė jaunos
Lietuvius karo tarnybai nuo
8 iki 15 m., kai lenkų-lie-
tuvų sukilimai 1831 ir 1863
m. nepavyko ir kai 1840 m.
net Lietuvos statusas buvo
panaikintas -- Lietuvos tų
laikų inteligentai ir sveiki
idealistai bėgo į Vokietiją
Angliją ir Ameriką. Ame-
rikoj turėjo ieškotis duonos
kasnio. Pennsylvania ang-
lies ir geležies kompanijos
ieškojo sunkiems darbams
darbinkų fabrikuose ir
geležinkeliuose. Kiti lie-
tuviai vyko į Naująją Angliją
ūkininkai.

AUSROS ITAKA

Aušrininkai gavo įkvėpi-
mo Lietuvoj. Atvykę --
aušrininkas Jonas Šliūpas,
kun. A. Burba, (kuris, gaila,
mirė labai jaunas, vos
40 m. amžiaus sulaukęs)
buvo grynai lietuvintojai.
Juodu, su būreliu kitų,
mūsų pirmąsias organiza-
cijas steigė ir augino.

Rašo JONAS VALAITIS

Biznieriai siekė kultūros

Juozas Paukštis buvo
maisto krautuvės savinin-
kas, o Antanas Pajaujis tu-
rėjo gėrimų užėigą, salę ir
bankelį. Juodu ir įsteigė
Vienybę Lietuvninkų ir Su-
sivienijimui padėjo įsikur-
ti. Paukštis buvo ir pirmo-
jo suvažiavimo sekretori-
um.

Kunigas Antanas Varna-
giris nuolat per Vieniybę
Lietuvninkų teberagindavo
visas lietuviškas draugijas
susivienyti į Susivienijimą
Lietuvių Amerikoje. Vieni-
bės Lietuvninkų 21 nr. Juo-
zas Danisevičius iš Water-
bury, Conn., rašė, kad tuo
laiku Amerikoje gyveno 39,-
000 lietuvių ir kad jei nors
pusė jų įsijungtų į SLA,
būtų kilnu. Waterbury,
Conn., esą 12 šeimynų ir
21 paventis. Jie visi prisid-
dėsią...

Lietuviai lenkintojai ir lietuvintojai

Pradžioj darbu labai
trukdė vadovybės sulenkėji-
mas. Ir kviesdamas į Sei-
mą, kun. A. Varnagiris
kvietė lietuvius ir lenkus,
bet atvyko tik lietuviai, ir
pareiškė norą visai atski-
rai veikti. Rūpėjo su len-
kais drauge dirbti kai ku-
riems dvasiškiams, ypač
kun. M. Juodišiui iš Brook-
lyno, tam pačiam kun. A.
Varnagiriui, net ir J.
Paukščiui ir A. Pajaujiui,
kurio žmona buvo lenkė ir
biznio sumetimais, norėjo
platesnes mases aptarnau-
ti. Lenkų gi buvo daugiau.
Jiems labai pritarė T. A.
Butkevčius, redaktorius
Bačkauskas ir kt.

Gryniausiais lietuviais ir
nuo lenkų norinčiais griež-
tai atsiskirti buvo tada stu-
dentas Jonas Šliūpas ir kun.
A. Burba. Paėmęs iš J.
Paukščio Vieniybę Lietuv-
ninkų nuo 1890 m., kun. A.
Burba į redakciją pakvietė

aušrininką Andziulaitį.
Tada vadintą bedieviu. Radi-
kalių minčių Joną Šliūpą ir
kai kuriuos kunigus, ypač
Burba, rišo lietuviybė. Jie
buvo pirmoj eilėj lietuviai.
Bačkauskui pradėjus leisti
Saulę, tarp Vieniybės ir
Saulės buvo labai neskonin-
gų polemikų!

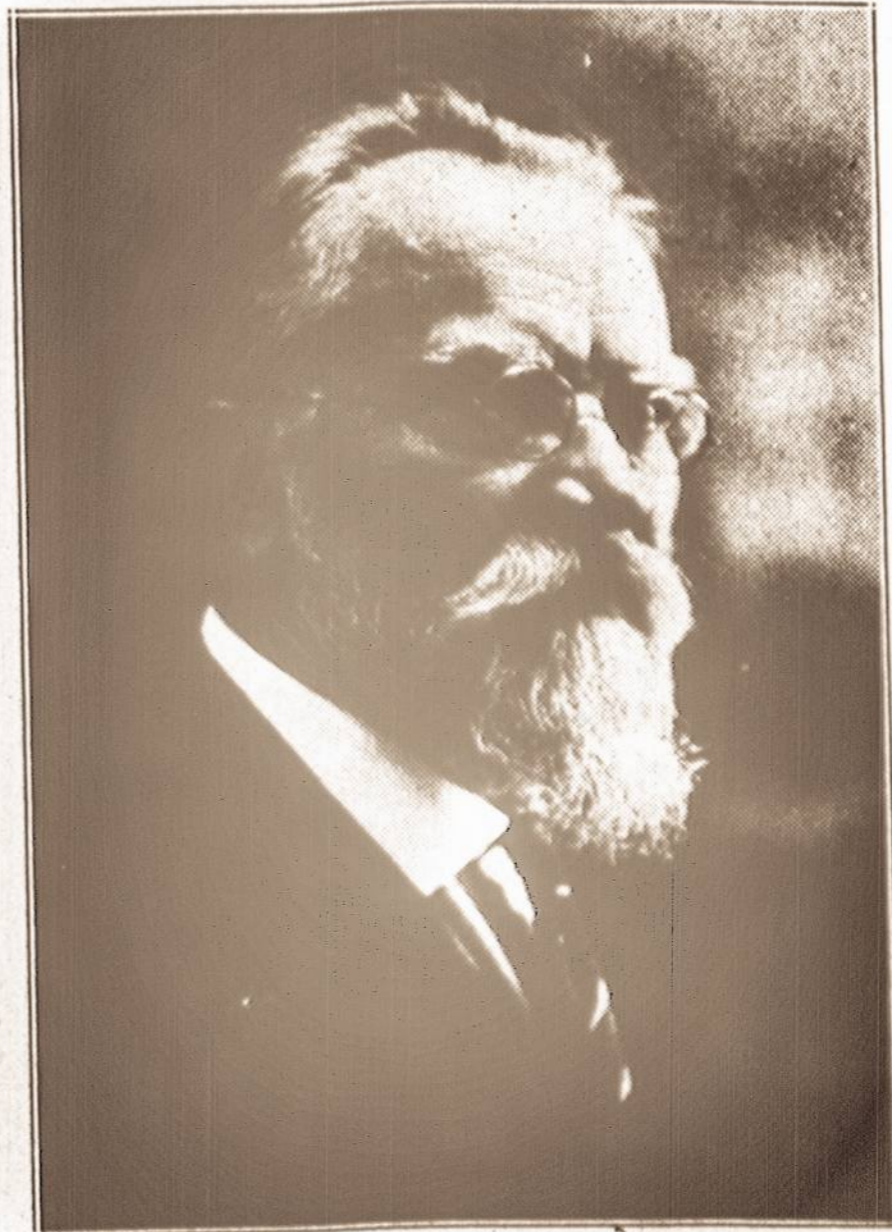
Kas paskatino skaityti?

Vieniybėj Lietuvninkų
Plymouth, Pa., atspausdin-
ta 10,000 egz. knygų "Bū-
das išsimokslinimui ra-
šyt". Jau buvo laikraščių,
bet nebuvo skaitytojų. Pir-
masis norėjo laikraštį
steigti Mykolas Tvarauskas
1874 m. Shamokin, Pa., bet
"Lietuviškai Gazetai" te-
gavęs tik 2 prenumerato-
rius, sumanymą atidėjo iki
1879 m., kada New Yorke
išleidęs jau gavo 132 pre-
numeratorius. Bet, išlei-
dęs 16 numerių per 6 mėn.,
turėjo sustot. Skaitytojai
nesidomėjo. Skaityti pa-
skatina, tačiau, "Praract-
vos" Mikaldos Karalienės
iš Sabbos, Sapnų knygos,
Istorija Ali-Babos ir 40
razbaininkų. Kai įsismagi-
no šioj "literatūroj," tada
skaitytojai pradėjo domėtis
ir laikraščiais. Ir Ply-
mouth, Pa., Juozas Paukš-
tis ir Antanas Pajaujis pra-
dėjo 1886 m. "išduoti"
Vienybę Lietuvninkų. Pa-
kvietė lenkų parapijoj var-
goninkavusį Shenandoah,
Pa., Domą Bačkauską pir-
muoju redaktorium. Jis
laikraštį redagavo 2-jus
metus, paskui Mahanoy
City, Pa., įsteigė Saulę.

Kun. Antanas Varnagiris,
kuris vėliau iš kunigatės
stono išėjo ir tapo medi-
cinos gydytoju, Vieniybės
Lietuvninkų 15 nr. tilpusta-
me rašinyje "Ar nebūtų ge-
rai?" ragina lietuvių drau-
gijas susivienyti ir įsteigti
banką. Visus narius tada
vadino draugais, kai kada
broliais.

ORGANIZACIJŲ VIENYBĖ

Pirmasis sumanymas
draugijoms apsigungti įvyko
Lietuviško Balso, patalpose
New Yorke 1886 m. bal. 17

DR. JONAS ŠLIŪPAS, SLA garbes narys, aušrininkas,
Amerikos lietuvių tautinio atbudimo žadintojas, vie-
nas pirmųjų Susivienijimo įkūrėjų.

DR. VARNAGIRIS
Vienas pirmųjų Susivienijimo įku-
rėjų, buvęs pirmuoju SLA.
Prezidentu.

d. Dokumentuose randamc,
kad Jonas Šliūpas (tada dar
nebuvęs daktaru) P. Pasec-
kas, P. Ramanauskas, Bu-
činskas, V. Džiankauskas,
A. Juškauskas yra iniciato-
riai. Pirmoji lietuvių drau-
gija New Yorke buvo Šv.
Kazimiero d-ja įsteigta
1875 m., kuri 1920 m. su-
sijungė su šv. Juozapo d-ja
Brooklyne. Antra grynai
lietuviška buvo Šv. Jurgio
d-ja Shenandoah, Pa., kur
jau buvo 70 lietuvių, ir kur
vėliau kolonija išaugo iki
5,000 lietuvių, ir per ilgus
metus turėjo savo burmist-
rą ir buvo vadinta lietuvių
sostine. 1871 m. žymiausia
lietuvių kolonija buvo Dan-
ville, Pa., kurios geležies
dirbtuvėj duoną pelnėsi
apie 200 lietuvių. 1871 m.
Shamokin, Pa., įsteigė šv.
Vaitiekiaus d-ja ir padėjo
lenkam įsteigti parapiją.

New Yorke pirmoji para-
pija buvo šv. Trejybės, bet
neišlaikė, tada padėjo
lenkam šv. Stanislovo pa-
rapiją išlaikyti 1870 m.
Kun. Varnagiris, kuris su-
vaidino nepaprastai didelę
rolę SLA istorijoje, nega-
lėdamas Brooklyne išsilai-
kyti, išvyko į Freeland, Pa.,
ir ten ir Vieniybė Lietuv-
ninkų ir SLA paskyrė visą
savo atliekamą nuo parapi-
jos pareigų laiką.

PIRMASIS SEIMAS

1886 m. rugp. 15 įvyko
pirmasis seimas, kuriame
dalyvavo tuo laiku jau ve-
kiančių 11 draugijų atsto-
vai; jų tarpe ir Jonas Skri-

tulskas, vėliau pagarsėjęs
Naujosios Anglijos lietuvių
turtingas visuomenininkas.
Tie atstovai įkūrė "Susi-
vienijimą visų Lietuvninkų
Amerikoje." Bet šis susi-
vienijimas gyvavo vos pora
metų iki 1888 m. rugpjūčio
mėn., ir trečiojo seimo
nesulaukė. Šie veikėjai de-
šiniojo katalikų veikėjų
sparno buvo apšaukti "be-
dieviais." Katalikiškosios
grupės vadai su dvasiš-
kais priešaky nutarė steig-
ti savo susivienijimą.

Seimas vyko didžiausioj
Lietuvių kolonijoj Shenan-
doah, Pa. Dalyvavo delega-
tų iš: New Yorke, Baltimo-
rės, Shamokin ir Shenan-
doah, Pa. Seimo pirminin-
ku buvo Pijus Paseckas,
iš New Yorke, sekr. Vincas
Juodkojis iš Shenandoah,
Pa.

PIJUS PASECKAS

Vienas pirmųjų Susivienijimo
įkūrėjų. Amerikos lietuvių tau-
tinio atbudimo ir veikimo ve-
teranas.

Vieniybėj Lietuvninkų 43
nr. skelbiamos seimą su-
darančios draugijos: Šv.
Kazimiero iš Chicagos, su
48 nariais, Pirm. Dr. M. P.
Kasakovskis; Šv. Kazimie-
ro draugija iš Waterbury,
Conn. su 40 narių, Sekr. M.
Brazys; Šv. Kazimiero
draugija, Pittston, Pa. su 96
nariais, Pirm. Vincentas
Blažys; Šv. Juozapo dr-ja,
Mahanoy City, Pa. su 40
narių, Pirm. Andriejus

Tęsiama 10 psl.

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE VĒLIAVA

Užgirta Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 15-to seimo, įvykusio 1900 m., Elizabeth, N. J.

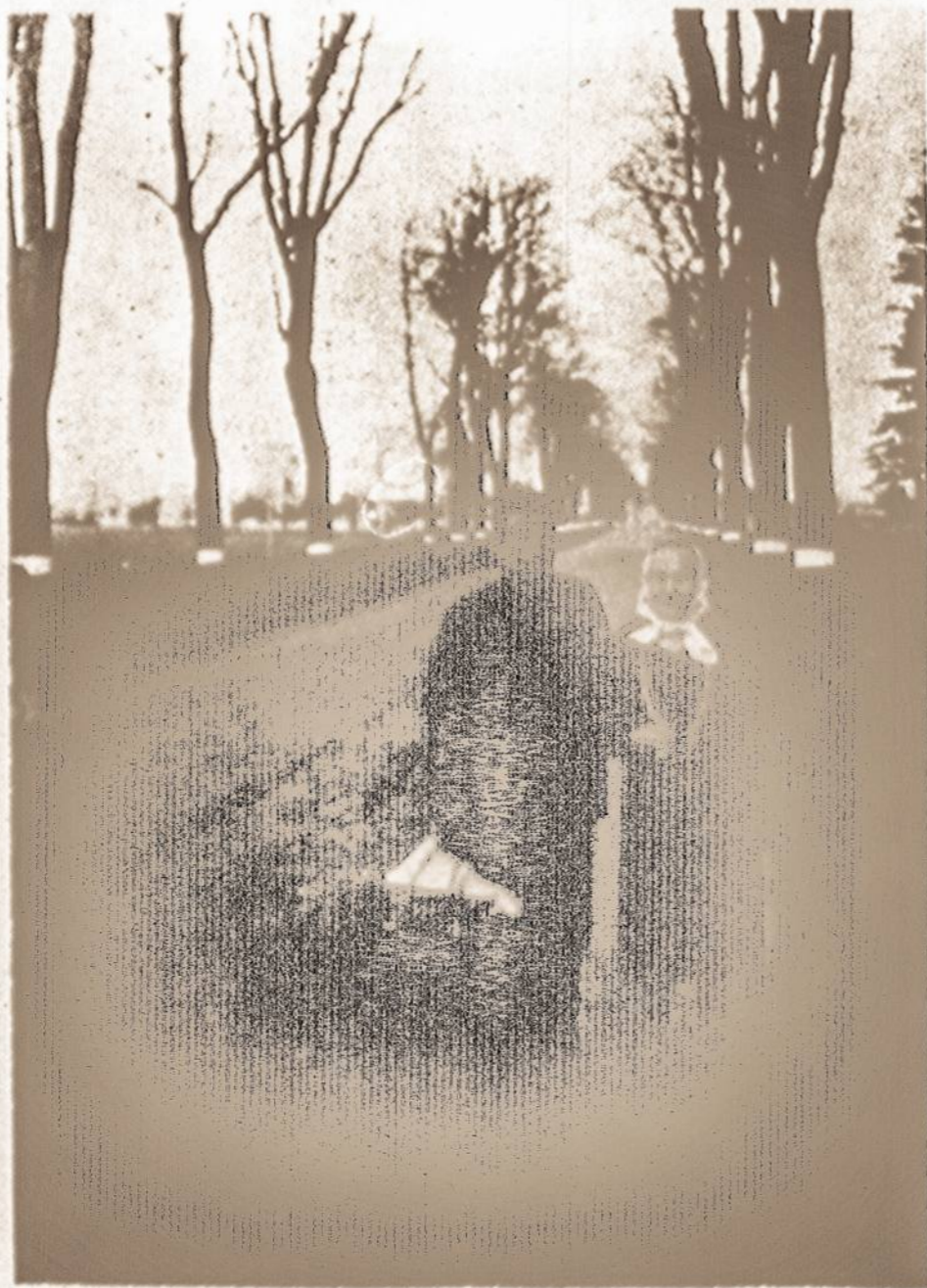
LIETUVOJE

* Šalia penkiaaukščių ir devyniaaukščių namų, kurie ligšiol buvo statomi Vilniuje, 1967 m. bus pradėti dvylikaukščiai. Pirmasis toks namas numatytas pastatyti naujame miesto mikrorajone, kairėje Neries pusėje prieš Valakampius. Šis masinė statyba patvirtintas gyvenamojo namo projektas yra surenkamo pobūdžio. Jo autorius yra Miestų statybos projektavimo instituto architektas B. Krūminis, o konstruktorius -- inž. V. Zubrus. Name numatyta 60 butų po tris, du ir vieną kambarį. Apatiniame aukšte bus bendri sandėliai dviračiams, vaikų vežimėliams ir kt.

Visi namai bus koridoriinės sistemos. Name bus du liftai -- vienas jų galės kilti not baldus. Kiekvieniame aukšte numatyti šiukšlių nuleidėjai.

* Vilniuje, Vingio parke, beveik visą mėnesį veikė Baltijos respublikų suvenyrų paroda. Latvijos, Estijos ir Lietuvos pramonės įmonės, dailės kombinatai, liaudies meistrų žiūrovui parodė gausybę patrauklių eksponatų. Estai eksponavo daug odos, metalo ir stiklo dirbinių. Turtinga buvo ir latvių paroda -- tekstilė, suvenyriniai leidiniai, stiklo, keramikos, konditerijos bei parfumerijos gaminiai. Lietuvos skyriuje buvo daugiau kaip du tūkstančiai įvairių eksponatų - gintaro, medžio, odos ir kt. Iš viso parodą aplankė per 80,000. Lankytojų tarpe buvo svečių ir iš Australijos, JAV, Jugoslavijos, Lenkijos, Rytų Vokietijos, studentų iš Irako ir Anglijos. Dabar planuojama tokias parodas nuvežti ir į kitus kraštus.

* Vilniaus choras "Aldas" išvyko koncertuoti į Vengriją. Budapešte įvyks trys koncertai. Grįždamas iš Vengrijos, choras sustos Maskvoje, kur koncertuos Kremliaus teatre, kosmonautų miestelyje ir Lomonosovo vardo universitete.

ONA STANKIENĖ, brooklynietės Marijos Diržienės motina, prieš keletą metų grįžusi atgal į Lietuvą, eina keliu su savo brolykiu. Stankienė dabar gyvena Gargžduose.

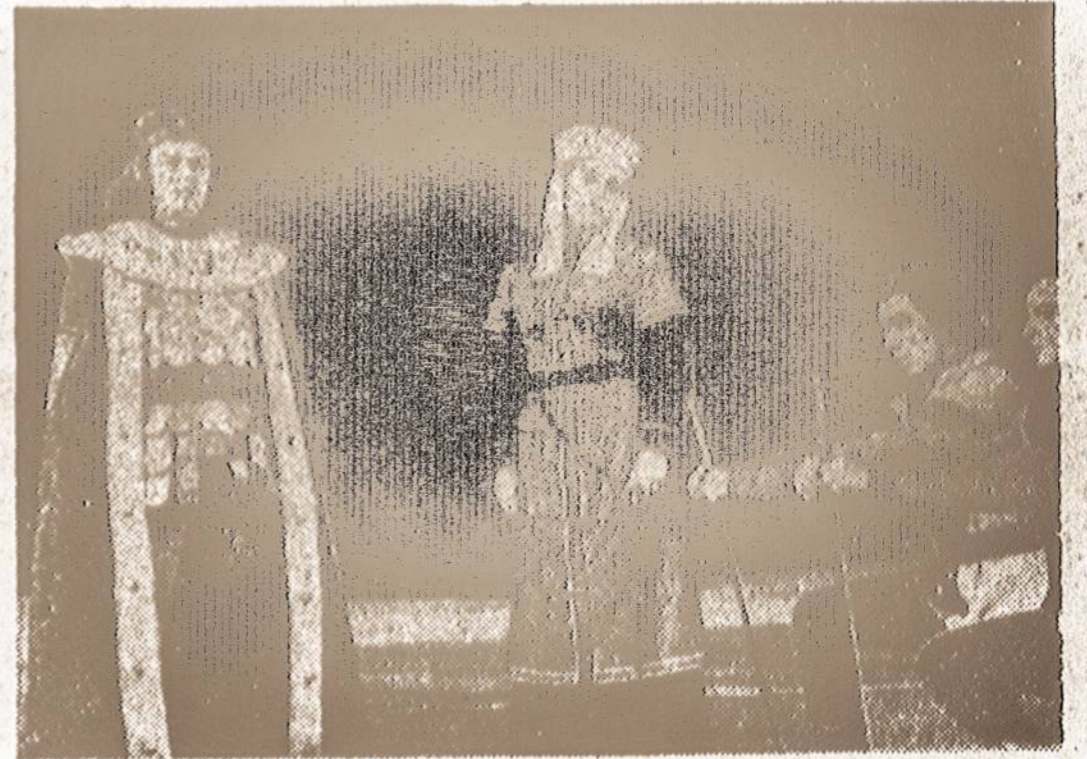
Illinois universiteto studentas Ričardas Bendoraitis, apsilankęs Lietuvoje, Vilniaus Pedagoginio Instituto studentų vakare susitiko su savo bendraamžiais - Lietuvos studentais. Nuotraukoje: Vilniaus studentė sveikina svečių iš Amerikos.

KETVIRTA V. KLOVOS OPERA

Jau anksčiau Vienybė buvo rašiusi, kad Vilniuje rengiamasi naujos Vyt. Klovos operos pastatymui. Opera, pirma vadinta "Zalgiris", o dabar "Du kalavijai" (Kažin kodėl pakeistas pavadinimas? Red.), Vilniaus operos ir baleto teatre turėjo savo premjerą spalio 8 d. Uždanga su žalia rūta pakilo kompozitoriaus Vytauto Klovos operai "Du kalavijai" ("Zalgiris"). Libreto autorius -- J. Mackonis, dirigentas -- J. Aleksa, pastatymas -- liaudies artisto J. Gustaičio. Spektaklio dailininkas -- liaudies dailininkas J.

Jankus, chormeisteris -- liaudies artistas J. Dautartas.

-- Zalgirio pergalė, -- pasakė kompozitorius Vytautas Klova, -- didvyriškas ir lemtingas puslapis lietuvių tautos istorijoje, tautų draugystės, sulydytos bendro laisvės troškimo, ryškus kovos ir pergalės pavyzdys. Seniai svajojau nors iš dalies tai atkurti muzikintais vaizdais. Šis sumanymas kilo, tik užbaigus "Pilėnus". Tai ketvirtoji mano opera. "Du kalavijai" -- savotiška "Pilėnų" tęsia, lietuvių tautos kovos su kryžiuočiais apėjos pabaiga. Operoje su libretistu J. Mackoniu nesistengėme griežtai išlaikyti istoriškumą, kai kur įpynėme ir legendarinius motyvus. Zalgirio mūšis -- tai tik fonas, padedantis labiau išryškinti Vytauto asmenybę. Mus domino kova tarp asmeninių interesų ir patriotinių jausmų, vykstanti žmogaus sieloje. Operoje siekėme meniniais vaizdais atskleisti lietuvių tautos heroizmą, gylį patriotizmą, tautų draugystę.

Scena iš V. Klovos operos "Du kalavijai".

* Vilniuje gastroliaavo jaunos Afrikos valstybės -- Dahomėjos nacionalinio baleto grupė, pirma prisistatę Maskvos ir Leningrado publikai. Po to vyks į kitus Europos kraštus. Be Sov. Sąjungos, grupė yra koncertavusi Olandijoje ir Belgijoje.

* Tarptautiniame pramoginių šokių konkurse Rytinėje Vokietijoje dalyvavusi lietuvių saviveiklininkų grupė viename iš trijų pasirodymų laimėjo pirmą vietą, nugalėjęs Berlyno bei Frankfurto prie Oderio šokėjus.

* Žymus Lietuvos vargonų muzikos menininkas Leopoldas Digrys sėkmingai koncertavo Lenkijoje. Buvo du koncertai, vienas Varšuvoje, kitas Vroclave (Breslau). Apsilankęs Krokuvoje, susipažino su to miesto aukštosios muzikos mokyklos vargonų klasės darbu ir susilaukė įdomaus pasiūlymo iš lenkų: Krokuvos studentai-vargonininkai suruoštų Vilniuje koncertą, jų profesorius paskaitytų paskaitą apie lenkų vargoninę kultūrą, o lietuviai vėliau lenkams padarytų revizitą -- kad Digris studentai pakoncertuotų, o jisai pats paskaitytų pranešimą.

Nepaprastai pigios kainos

KELIONEI Į LIETUVĄ

ir kitas SOVIETŲ SĄJUNGOS dalis

KAINA TIK

\$518 į Vilnių ir atgal

(Nuo balandžio 1, 1966)

\$16.00 asmeniui už dieną - privatus kambarys su vonia (2 asmenys kambaryje).

RAŠYKITE arba SKAMBINKITE

COSMOS TRAVEL BUREAU

45 WEST 45th STREET
New York, N. Y. 10036
Telefonas: CI 5-7711

Hartforde, Conn.

PAGERBĖ GUBERNATORIŲ DEMPSEY

HARTFORD, Conn. Spalio 16 d., 3 val. pp. Lietuvos klubo auditorija buvo pilna žmonių. Tą sekmadienį ilgai atsimins lietuviai ir Conn. valstybės gubernatorius John Dempsey, jo žmona ir jų palydovai, politinių sferų šulai, kongresmonas E. Q. Daddario, miesto mēras Kinsella, demokratų partijos I-jo distrikto pirm. advokatas Killian ir jo žmona.

Garbės svečiai -- gub. Dempsey ir jo žmona buvo pasitikti su ovacijomis, kurios neužsibaigė, ligi gubernatoriaus su savo palydovais susėdo prie garbės stalo. Patenkinti buvo ir LB Hartfordo apyl. valdybos nariai: pirm. A. Ustjanauskas, sekr. A. Maslauskas ir kasin. Šliogeris, atlydėję svečių ligi garbės stalo.

Kleb. kun. Matutis, prašomas pirm. Ustjanausko, sukalbėjo invokaciją, po to visi (apie du šimtai) vaišinosi.

Prie garbės svečių sėdėjo šie žymesnieji svečiai: pulk. Šukys (uniformoje) su žmona, teisėjas F. Monchun, kongresmanas Daddario, miesto mēras, dr. P. Vileišis, demokratų partijos vietinis pirm. adv. Killian su žmona ir kiti.

Programos vedėjas, jaunas liet. juristas Giedraitis supažindino banketo svečius su garbės stalo svečiais. Efektingai jį pristatė A. Ustjanauskas, Adv. Giedraitis pravedė programą, pirmuoju kalbėtoju pristatė kongresmaną Daddario, vėliau dr. P. Vileišį, adv. Killian ir pagaliau garbės svečių gub. Dempsey.

GUBERNATORIAUS KALBA

Gubernatorius Dempsey -- nepaprastai gabus kalbėtojas. Be kitų savo šiltų pareiškimų, jis pasakė: "Aš pažinau amerikiečius lietuvius pirma negu tapau gubernatorium. Taip pat susipažinau su lietuvių tautinės kultūros ir švietimo įstaigomis. Mano sūnus lankė Marianapolio kolegiją, susitikdamas su lietuviiais ir prel. Jonu Ambotu. Aš daug patyriau apie Conn. valstybėje gyvenančius lietuvius ir bendrai JAV krašte, o bebūdamas gubernatorium turėjau progos patirti daugiau apie Jūsų kultūrinį ir ūkinį gyvenimą, apie Jūsų organizacijas ir klubus.

Jau esu trečiu kartu Jūsų klube vaišinamas ir platesnę pažinti patyręs, glaudesni ryšį palaikęs. Jūsų delegacijos mane aplanko kasmet vasario 16 d. išvakarėse. Per 6 metus turėjau malonumo paskelbti proklamaciją Conn. gyventojams Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimo proga. Ir kiekvieną kartą Jūsų trispalvė plevėsavo greta Conn. valstybės vėliavos virš kapito. Aš užtikrinu Jus, kad, ligi aš būsiu gubernatorium, Jūsų trispalvė plevėsuos greta mūsų valstybės vėliavos virš Conn. seimelio ir gubernatoriaus rūmų.

Mes esame Amerikos laisvojo krašto piliečiai, mes esame imigrantai arba žmonės išvyti iš mūsų gimtinių pavergėjų prispaudos. Daugelis mūsų palikome savo gimtąjį kraštą sąlygų verčiami.

SOLISTĖ LIONĖ JODYTĖ (viduryje su gėlėmis), po nepaprastai sėkmingo recitalio Town Hall, New Yorke, su draugais. Ši Lionės Jodytės recitali labai palankiai recenzavo New York Times dienraštis, ypač pabrėždamas jos artistinę kūrėjos ir kiekvieno kompozitoriaus dainų tobulą išpildymą. Jodytė dainavo septyniomis kalbomis, atlikdama ir kelias arijas. Apie jos recitali Vienybėje bus plačiau parašyta sekančiame numeryje.

Ir aš palikau Airiją, lygiai kaip Jūs ir Jūsų tėvai palikote Lietuvą. Žodžiu, mes esame vienodo likimo žmonės. Bet ateis laikas, kuomet mažųjų tautų pavergėjai, bekariaudami, begrobdami kitų žmonių kraštus, subyrės, tuomet mažosios tautos, jei bus tinkamai pasiruošusios išlaisvins. Tad nenustokite viltingai, kad Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma ateityje. O jei lietuviai išlaikė savo kultūrą per tiek daug šimtmečių, išliko gyvi ir kovingi už laisvę, jie nebus."

Gubernatoriui įteikta dovaną -- liet. dail. nupieštas jo portretas. Gubernatorius buvo labai patenkintas, dėkojo už dovaną višioms ir dailininkui.

-- V. M. K.

GERA NAUJIENA SIUNČIANTIENS DOVANAS SAVO GIMINĖMS I USSR PAGAL SPECIALŲ SUTARIMĄ SU VIŲ "VNESPOSYLTORG".

Jūs dabar galite savo giminėms siųsti prekių užsakymą, su kuriuo jie gali įsigyti puiklausios kokybės importuotas prekes, pavyzdžiui: baldus, namų reikmenis, audeklus, drabužius avalynę ir kita specialiose DOLERIŲ KRAUTUVĖSE žemomis DOLERIŲ KAINOMIS. O jei Jūsų giminės norėtų, jlems toji suma bus išmokėta GRYNAIS - VIETOS VALIUTA BE JOKIŲ ATSKAITYMŲ AR KOMISO.

Užeikite, rašykite arba skambinkite

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Avenue South (kampas 18. tos g-vės)
New York, N. Y. 10003
Tel.: 212-228-9547

ARBA PER MŪSŲ SKYRIUS

PHILADELPHIA, PA. 19106 716 Walnut St. 215-925-3455	MINNEAPOLIS, MINN. 5 217 E. Hennepin St. FE 2-4908
PHILADELPHIA, PA. 19123 682 W. Girard Ave. WA 5-8878	NEW BRITAIN, CONN. 06 165 Hartford Ave. 225-3192
BALTIMORE, MD. 21224 3206 Eastern Ave. DI 5-2374	NEW YORK, N. Y. 10011 185 West 14th St. CH 3-2583
BOSTON, MASS. 02127 390 West Broadway AN 8-8764	OMAHA, NEBR. 69107 5524 S. 32nd St. 781-8577
CHICAGO, ILL. 60632 4102 Archer Ave. FR. 6-6399	PARMA, OHIO 44134 5432 State Rd. 749-3033
CHICAGO, ILL. 60622 2242 W. Chicago Ave. BE 5-7788	PITTSBURGH, PA. 15222 346 Third Ave. GR. 1-3712
CLEVELAND, OHIO 44103 7023 Superior Ave. UT 1-0807	ROCHESTER, N. Y. 14621 683 Hudson Ave. BA 5-5923
DETROIT, MICH. 48210 6460 Michigan Ave. TA 5-7560	NEW YORK, N. Y. 10003 101 First Ave. OR 4-3930
ELIZABETH, N. J. 07206 943 Elizabeth Ave. EL 4-7068	SAN FRANCISCO, CALIF. 9 1236-9th Ave. LO 4-7981
HAMTRAMCK, MICH. 48212 11415 Jos-Campau Ave. TO 8-7940	SEATTLE, WASH. 98108 1512 N. 39th St. ME 3-1853
KANSAS CITY, KANSAS 661 18 S. Bethany AT 1-1757	SPRINGFIELD, MASS. 1840 Main St. 736-9636, RE 4-8354
LOS ANGELES, CALIF. 900 3216 Sunset Blvd. NO 5-9887	TRENTON, N. J. 08611 730 Liberty St. LY 9-9163
MIAMI, FLA. 33137 2755 Biscayne Blvd. FR 9-8712	VINELAND, N. J. 08360 Parish Hall West Landis Ave. 609-691-8423

Šių metų lapkričio 11 d.

sueis 5 metai, kai mirė

Juozas Tysliava

JO ATMINIMUI PAGERBTI LAPKRIČIO 11 D. DIENĄ, 7 VALANDĄ VAKARE, ĮVYKS AKADEMIJA VIENYBĖS NAMUOSE - TEN, KUR JISAI PRALEIDO SAVO PASKUTINIUSIUS GYVENIMO METUS, LEISDAMAS IR REDAGUODAMAS SENIAUSIĄJĮ PASAULYJE LIETUVIŠKĄ LAIKRAŠTĮ IR KURDAMAS SAVO EILĖRAŠČIUS. NORINTIEJI AKADEMIJOJE DALYVAUTI PRAŠOMI TELEFONUOTI AP 7-7257.

Lapkričio 26 d. -šeštadienį-

VIENYBĖ

minės 80 metų sukaktį

Rengiamas banketas

Maspetho Lietuvių Piliečių Klubo salėje

BUS VAKARIENĖ, MENINĖ PROGRAMA IR ŠOKIAI.

SLA 80-ją sukaktį minint...

Atkelta iš 7 psl.

Bendaravičia, sekr. Vincas Vročinskis; šv. Kazimiero dr., Plymouth, Pa., su 65 nariais. Pirm. Juozapas Paukštys, sekr. Aleksandras Maslauskas; šv. Vaitiekiaus dr. su 30 narių. Pirm. W. Maklauskas, sekr. Mikolas Totorius, Viso 319 narių.

Pirmasis Lietuvos Himnas

Įdomu ir tai, kad 1888 m. spalio 30-31 trečiajam seime Mahanoy City, Pa. sugiedotas Lietuvos himnas. Pagal kun. Miluką, tai giedotas punktas iš Adomo Mickevičiaus "Pono Tado." Jis taip skamba:

Tėvyne Lietuva, tu kaip sveikata,
Kaip Tave reik branginti,
tai tik suprato,
Kurs Tavęs netenka. Gro-
zybę Tavo dar matau
garbingą...

Chorus buvo išmokęs tą himną giedot kun. Abromaitis.

Ketvirtam seime Hazleton. Pa. nutarta sekretoriams po \$100 užstato, emblema pasirinkta Vytis, tada žirgvaikiu vadinama, ir kiekvienam nariui stuntinėti už \$1.00 metams Vienybė Lietuvosninkų, kaip SLA organą.

Vadų nesantaika

Vos tik pradėjus veikti abiejose susivienijimuose -- tuoj kilo nesantaika. Blogiausia, kad ji kilo ne tik tarp veikėjų, bet ir dvasiškų. Vienai grupei tada vadovavo Vienybės Lietuvosninkų leidėjas J. Paukštis, kun. A. Burba, kita grupei kun. Juodišius, D. Bačkauskas, kun. Mašiotas ir T. Burkevičius.

Zinotina, kad anų laikų seimuose kalbėdavo kas norėjo, ką norėjo ir nežinojo apie jokias Roberts taisykles, kurias griežtai įvedė tik žymiai vėliau.

Organizacija inkorporuojama

Senojo Susivienijimo vardas liko tik iki 4-tam Seimui, 1889 m. lapkr. 4 Luzerne apskrities teisme Wilkes Barre, Pa. susivienijimas inkorporuotas vardu: "SUSYWIENYMAS LIETUVNINKU AMERYKE." Ir oficialiai tuo vardu veikė iki 1926 m. seimo, kuriame nutarta pavadinti: "SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE." Inkorporuoti organizacija tapo fraternalė ir jau turėjo tai-

kytis ir derintis prie šios rūšies organizacijų įstatymų.

KATALIKŲ - TAUTININKŲ SKILIMAS

Kivirčių buvo visuose seimuose. 1890 m. Mahanoy City, Pa. seime delegatai susipyko, draugijų atstovai seimą paliko ir, važiuodami traukiniu namo, išsirinko valdybą su kun. A. Burba priešaky. Likusieji salėje, ir ne vist būdami atstovais, išsirinko savo valdybą su kun. Juodišium priešaky. Kun. Burbą rėmė Vienybė Lietuvosninkų, kun. Juodišius -- Bačkauskas įsteigtoji, vėliau pradėjusi išieiti Saulė. Kovą laimėjo kun. Burbos vadovaujamoji grupė.

KUN. JUODIŠIUS

Keite varda,
bet ne čarteri.

Penktajam seimui pasiūlytus, kun. Burbos vadovaujamoji grupė vėl pakėlė SLA vardą, jį "SUSIVIENIJIMAS LIETUVNINKŲ KATALIKŲ AMERIKOJE." Bet kadangi čarteryje negalėjo vardo pakelti, tai ir liko SLA, naujasis vardas neprigijo.

Šeštajam Seime jau vėl dalyvauja dr. Šliūpas, Vincas Daukšys, Tamas Astramkas ir kiti kairesnieji delegatai. Seimo sekretorium išrinktas Vincas Daukšys. Organizacijai jau buvo 244 nariai ir išde \$158,71. Vėl kilo aštri kova. Dešimieji iš organizacijos išbraukia dr. Šliūpą, J. Andžiulaitį, V. Karalių, kaip "bedevius" ir "bedevybės skleidėjus."

Isileidžia moteris

Revolucinis judėjimas paveikė ir Susivienijimo veikėjus. Įsigėdė modernių pakeltimų. Visų nušėbimui, 8-tame Seime nutarima į susivienijimą jau įsileisti ir moteris!

Artėja prie skilimo

20-tojo amžiaus pradžioje tautiškosios minties veikėjų ir dvasiškų nesutikimas su kai kuriais kunigais ir jų veikėjais ir vėl paastrėja ir nesutarimo spraga auga. 1901 m. pradžioje SLA pirmininkas kun. Kaupas paslunčia centro v-bai kriuvė, siūlydamas Joną Tareilą ir Motiejų Damijonaitį iš Waterbury, Conn. išmesti iš SLA už kovojimą prieš krikščionišką tikėjimą... Be tardymo išbraukiami, nors ankstesniam Seime ir buvo nutarta organizacijoje cenzūros neturėti.

Beslartinant 16-jam seimui, kova dar paastrėjo. T. Kuncos salėje Wilkes Barre, Pa., 1901 m. geg. 21 nepastikėdamas nlekuo kitu, pats pirmininkas kun. Kaupas tikrino mandatus. Atmesdamas delegatus, atmetė ir centro sekretorių Tamą Astramską, kaip 10 kp. delegatą. Atmestieji 29 delegatai sukėlė triukšmą. Jiems pritarė ir kai kurie kunigai -- Žilinskas ir Zebrys. Šiam seime delegatai pasiženklinę rūtelę. Kai atmestieji išėjo, su jais išėjo ir 14 priimtųjų ir jie rūteles numetė.

DU SEIMAI

Viso išėjo 43 delegatai, jų tarpe ir minėtieji kunigai. Jie suėjo į Stumpio salę Wilkes Barre, Pa. ir tęsė seimą. Pirmininkavo K. Draugelis, sekretoriavo P. Mikolainis, V. Ambrazevičius ir T. Astramkas, kuris su savim ir knygas atsinešė. Podėdžiavo 3 dienas. Išsirinko v-bai pirm. Tatorių, vicep. V. Kauną, sekr. T. Astramską, išdinininku T. Paukštį, išdo globėjais J. Kazakevičių ir K. Uniką, Knygtum V. Daukšį.

Teismai, nuostoliai

Prasidėjo teismuose tarysė. Praėjo keli metai. Teismai pripažino SLA inkorporuotą organizaciją. Bet išėjusiems kun. Kaupo vadovaujamas susivienijimas, tačiau, pasilikio turto \$6,000. Išėjusieji gavo ir knygas ir vėliavą.

Kun. Kaupo vadovaujamas "SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ RYMO KATALIKŲ AMERIKOJE" gavo naują čarterį ir pradėjo veikti ir šiandien tebeveikia tuo vardu.

Skilus susivienijimams iš 1,400 tada buvusių narių prie SLA pasilikio 616. Byloms vesti dalyviai dar suaukojo \$15,40.

Sekantis seimas 17-tasis 1902 m. geg. 22 Boston, Mass., turėjo jau 65 delegatus iš 58 kuopų.

1920 m. iškilo nauja grupė -- komunistuojantieji. Kova tęsėsi iki 1930 m., kai Chicagoje įvykusiame 36 seime įvyko ko ne muštynės, tik policijos pagalba seimas šį tą atliko. Komunistuojantieji tada reikalavo, kad į mandatų komisiją būtų įleistas ir jų atstovas, ką atsiskėdė suteikti tautininkų-socialistų vadai. Atsimenu, kai dalyvavę apie 15 advokatų, įrodinėjo teises ir klaidas. Kas tik galėjo kalbėti, kalbėjo, kas garsiau galėjo rėkti, rėkė. Stasio Gegužio stipri ranka vis dėlto Seimą išlaikė.

POVILAS DARGIS, DABARTINIS SLA PREZIDENTAS.

Chicago Lietuvosninkų Auditorijoje pripažinti 307 delegatai. Bet vardošauky neatšilpė 180 delegatų. Jie nuėjo į kitą salę posėdžiavimui.

Bylą komunistuojantieji pralaimėjo, turėjo užmokėti išlaidas, bet ir SLA kainavo keliolika tūkstančių dol. Iš tuo laiku buvusių 20,000 narių iš SLA išėjo ir savo susivienijimą įsteigė apie 3,000 narių.

Inteligentesne valdyba

STASYS GEGUŽIS

Stasio Gegužio, kaip darbininkų unijos darbuotojo, adv. Bagočiaus diplomacija, adv. William Laukaičio, kaip teisėjo, patyrimas, dabartinio prezidento Povilo Dargio mokėjimas gyventi ne su savo pažūrų žmonėmis, davė progą ramiai ir gražiai Susivienijimui augti. Bet, netekus konkurencijos ir mažėjant ambicingų kandidatų įvairioms pareigoms skaičiui, organizacijos gyvenimas nepagyvėjo.

Sekretoriat Petronėlė Jurgeliūtė ir dr. M. Vinkas taip pat mokėjo diplomatiškai elgtis. Jei kas kiek pazuržė, rado galimybių vienu ar kitu būdu jį apraminti ar patenkinti. Buvo kiek daugiau "ermyderio", kai Kleofas Jurgelionis, būdamas Tėvynės redaktorium, pasipešė su Pildomąja Taryba. Redaktoriai, tiek Stasys Vitaitis, tiek Pranas Bajoras buvo labiau ramaus būdo žmonės kaip ir dabartinis redaktorius Antanas Sodaitis.

Bendrai, SLA organizacijai pradėjo daug padėti specialistai aktuarai. Kiekvienam seime atsirasdavo vis daugiau ir daugiau specialistų apdraudos srityje. Tik savo srity specialistai visur kitur geriau uždirbdavo, negu Susivienijime, tai ir kandidatų skaičius vis mažėjo.

Ne vien SLA, bet kitoms organizacijoms nesiseks, jei nesudominsim masių

Lietuvių. Vien apdrauda į SLA visų lietuvių nesuviliuos. Reikia ir kitokių žibučių. Jaunimui paramos ar mažos pagalbos nepadžiavims. Jie su mumis, o mes su jais, turime susigyventi ir vieni kitus geriau pažinti. Nelengva kovoti jaunimo amerikonišumą!

SLA gyvendamas pasaulio sostinėje, New Yorke turėtų turėti visiems šios kolonijos ir plačiosios apylinkės lietuviams pavyzdinčiausią centrą, su salėmis, reprezentaciniu restoranu, sporto halėmis ir jaunimui suelgų centru. Čia galėtų būti puikios patalpos ir mokykla -- auklėti savo ateities narius lietuvių ir Susivienijimo dvastoj.

SVEIKINAME!

Peržvelgus visus didžiausius Amerikos lietuvių pirmųjų imigrantų sunkumus ir pasiryžimą lietuvių išlaikyti, įvertinant visokeriopą pagalbą, kurią Amerikos lietuvių suteikė Lietuvai, amerikiečiai lietuviams, senosios kartos ir čigimiai, turėtų kviešti visus lietuvius burtis aplink seniausią savo institucijas -- SLA ir seniausią lietuvių laikraštį Vienybę.

Vienybėčiai sveikina didžiausią lietuvių organizaciją pasaulyje, pasiekusią tokio garbingo amžiaus, kaip ir laikraštis Vienybė. Jaustumės laimingi, kad galėtume sveikinti vieni kitus ŠIMTAMETINĖS sukakties proga, su visais laikais atvykusių lietuvių ir čigiminių vieningomis šeimomis.

(Duomenys surinktos iš Tėvynės ir Vienybės archyvų.)

GERIAUSIAS

Insurance ir Real Estate

PAŪARNAVIMAS PAS

John Orman Agency

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas Virginia 6-1800

Lietuviai Advokatai

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.

Tel. AP 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.

Tel. NEWton 9-6620

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

LITUANICA NUGYBO TASKA

Chicago Lietuvos futbolininkai pagaliau išpešė dar vieną tašką National Soccer lygos pirmenybėse. Spalio 2 d. Marquette parko aikštėje lietuviai užkūrė gerą pirtį vokiečių Schwaben vienuolikei, kuri ilgą laiką buvo Chicago "major" lygos meistrė. Jau pirmoje minutėje M. Mikalauskas ("Malkis") pasiuntė tolimą šūvį į vokiečių vartus. Vokiečių gynikas bandė sukludinti, tačiau jis tik patalsė ir kamuolys įskrido į vartų kamputį. Po to lietuviai turėjo dar kelias geras progas, bet jos liko neišnaudotos. Tada laimė nusišyp-

sojo ir vokiečiams, kuriems lietuviai varžininkui per tolt išbėgus paimti kamuolį, buv priteista bauda, kurią vokiečiai pavertė įvarčiu. Antro kėlinio pabaigoje vokiečiai gavo mušti net 2 baudinius, tačiau jiems čia stigo laimės. Šiose rungtynėse Lituanica buvo lygiavertis varžovas, ir tenka stebėtis, kaip ankstesniuose dviejuose susitikimuose Lituanica gavo daug pylos: nuo Hansos 6:3 ir nuo Norwegian-American 8:0. Tačiau, nežiūrint lygiųjų, lietuviai jau yra pakeičiui iš "Major" diviziono atgal į pirmąją.

* KAUNO ŽALGIRO krepšininkai, kuriuos treniruoja V. Bimba, spalio 10 išvyko į Lenkiją, kur turės 5 susitikimus su pajėgiausiomis Lenkijos komandomis. Su kauniečiais negalėjo važiuoti jų geriausias žvaigždės -- M. Paulauskas ir R. Venzbergas, kurie spalio 15 d. Sov. Sąjungos krepšinio rinktinės sudėtyje išvyko rungtynių į Meksiką, Kubą ir Argentiją.

* LIETUVOS BOKSININKAI po lygiųjų (5:5) pirmame susitikime Suomijoje su vietos bokso atstovais, antrame jėgų bandymų įveikė suomių 6:4. Pergales pelnė: V. Vaičionis, A. Zuzas, R. Tamulis, V. Kumpelis, V. Bingelis, J. Cepulis. Vietos spauda iškilę gerą lietuvių pasirodymą, o ypatingai gyrė Europos meistrerio R. Tamulio techniką.

* KAUNO ŽALGIRO moterų rankinio komanda po 5 metų pertraukos vėl tapo Sov. Sąjungos meistrė. Lietuvaitės pirmenybėse nepralaimėjo nė vieny rungtynių (laimėjo 10, 1 sužaidę lyglomis). Dabar lietuvaitės, kaip Sov. Sąjungos čempionės, varžysis Europos taurės žaidynėse.

ALOYZAS KUNICKIS, kuris maždaug prieš 5 metus atvyko iš Brazilijos, vėl pradėjo žaisti Chicago Lietuvos komandoje. Prieš tai jis atstovavo kelis kitatautių klubus. Taip pat jis neseniai įsigijo gazolino stotį Chicagoje. E. Šulaitis nuotrauka

J. KLIVEČKA (su žvarku rankose), Brooklyn Atletų klubo futbolo komandos treneris, stebi savo futbolininkų pasirodymą Chicagoje. Jis turi du sūnus, kurie yra geri futbolo žaidėjai.

E. Šulaitis nuotrauka

* BROOKLYNO Lietuvių Atletų klubo futbolininkai rugsėjo mėnesio antroje pusėje pradėjo naują pirmenybių sezoną. Pirmose rungtynėse LAK sukirto Stamford United vienuolike 3:0 (įvarčiai -- Klivečkos -- 2, Šleikos -- 1). Tačiau cokenčiame susitikime turėjo supasuoti prieš West New York 1:2. Dabar pirmenybėse žaidžiama su keturiomis komandomis.

* J. KLIVEČKA, Brooklyn LAK pirmosios futbolo komandos treneris ir vadovas, lankydamasis Chicagoje su savo komanda, apgalvestavo, jog turėjo atsivežti nepilną sąstatą. "Kadangi mes buvome prižadėję atvykti į Chicago padėti paminėti Lituanicos 15 metų sukaktį žymiai anksčiau, tai nenorėjome savo žodžio laužyti, nežiūrint, kad iš mūsų komandos paskutiniu laiku nuby-rėjo nemaža žaidėjų", -- pareiškė jis šių eilučių autoriui. Tai, iš tiesų geras newjorkiečių mostas, kad jie išlaikė pažadą ir nepaisydami susidariusių sunkumų, į Chicago atkeliavo.

Violeta Nešukaitytė, 15 metų amžiaus lietuvaitė iš Toronto, vėl pradžiugino geromis pasekmėmis stalo tenise. Violeta Nešukaitytė, neseniai Toronto mieste įvykusias Kanados uždaras stalo teniso pirmenybes baigė pirmąją (baigmėje įveikė Denise Hunnis iš Montrealio 3:2). Violeta, kuri yra JAV atvirų pirmenybių nugalėtoja, žaidė ir Kanados atvirose pirmenybėse, tačiau pusfinalyje ji turėjo nusileisti newjorkietei Priscillai Hirschovitz (ši išėjo šių pirmenybių laimėtoja).

Tuo pačiu laiku įvyko ir komandinių varžybų, kuriose Violeta geriausiai pasirodė.

* ALGIS ŠIMKUS, Australijos lietuvių sportininkas, kuris praėjusią vasarą lankėsi Chicagoje, Australijoje išėinančioje Mūsų Pastogėje (rugsėjo 5 d.) plačiai aprašė Jaunimo kongrese įvykusias diskusijas sporto klausimais. Jo straipsnis pavadintas "Sportas jaunimo kongrese". Taip pat apie sportą kongrese toje pačioje Mūsų pastogėje (rugsėjo 8 d. numeryje) rašo ir kitas svečias iš Australijos -- buvęs Lietuvos lauko teniso meistris A. Remeikis. Jis ten pažymi: "Bendrai, Jaunimo Kongrese sporto skyrius buvo silpnas, nes be teniso buvo tik vienos futbolo rungtynės tarp New Yorko ir Chicago jaunųjų. Gaila, kad tik tiek. Per sporto simpoziumą prieita išvados, kad reikėtų leisti du sporto žurnalus (vieną anglų kalbai -- lietuviškai nemo-kantiems jaunuoliams ir kitą -- lietuviškai). Manau, kad to neturėtų būti, o užtektų tik vieno žurnalo dviem kalbom, kaip kad "Lietuvių Dienos" tik su tuo skirtumu, kad iliustracijos tebtų dedamos tik lietuvių skyriuje, kad tuo jaunuoliai būtų priversti žvilgtelėti ir į lietuvišką skyrių."

* VOKIETIJOS LIETUVIŲ studentų draugijos adresas toks: R. Balulis, 2 Hamburg, 80 Erasredder 32, Nariai -- G. Bauras ir B. Cepulevičius.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JUOZO GARŠVOS

LAI DOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 8-9770

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Įvairiausi amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N. Y.

Tel. Virginia 3-3544

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias
pasaulio vietas.

MATTHEW IR ADELE MAŽEKAI
Savininkai

80-15 Jamaica Avenue, Woodhaven 21, N. Y.

Telefonas: Virginia 9-3112

VIENYBĖ

* POETO JUOZO TYSLIAVOS penkerių metų mirties sukaktis bus paminėta Vienybės namuose penktadienį, lapkričio 11 d., 7 val. vakare. Tysliavos draugai ir jo poezijos gerbėjai kviečiami dalyvauti.

* ELENA POVILANSKIENĖ širdies smūgio ištikta, staiga mirė sulaukusi 69 m. amžiaus. Vėlonė, kaip ir jos vyras miręs prieš keliolika metų, buvo uolūs vienybtečiai. Į laidotuves buvo atvykęs Povilanskienos brolis kun. dr. Stasys Vallušaitis iš Pueblo, Colorado. Gillame nuliūdime liko vėlonės dukra Liogienė, anūkė ir kiti artimieji.

* INŽINIERIUS KAZIMIERAS PUSNIKAS, buv. brooklynietis, mirė spalio 25 d. sulaukęs 72 m. amžiaus, Hastings Mich., kur jisai gyveno ilgesnį laiką. Gillame nuliūdime liko žmona Adelė, dukterys Ona ir Veronika su šeimomis, brolis Petras Pusnikas gyvenęs Brooklyne ir kiti giminės. Buvo pašarvotas S. Aromiskio šermentinėje ir palaidotas spalio 29 d. šv. Karolio kapinėse.

* ALBINAS IR IEVA TREČIOKAI iš Orange, N. J. išvyko į Viduržemio jūras ir pajūrio uostus atostogų. Grįžta lapkričio 23 d.

* JUOZAS LAUČKA, iki šiol dirbęs Voice of America lietuvių skyriuje, perkellamas tarnybai į JAV konsulatą Berlyne.

* SANTAROS-SVIESOS federacijos New Yorko skyriaus susirinkimui pirmininkavo Margeris Jasaitis, sekr. Jonas Kiznis, praeito susirinkimo protokolą skaitė Justas Petravičius. Iš suvažiavimo ir praeities darbų pranešimą padarė Saulius Šimoliūnas. Ateities planus pateikė Jonas Vilgalyš. V-bai leista kooptuoti naujus narius. Dabartinė v-ba: pitm. Saulius Šimoliūnas, vicep. ir išd. Jonas Vilgalyš, sekr. Jonas Kiznis, narys kultūros reikalams Skirmantė Makaitytė.

* LIETUVIŠKAS KRYŽIUS Pasaulinės parodos New Yorko lietuvių komiteto perduotas Liet. Bendruomenės New Yorko apygardai.

* LILJA ŠUKYTĖ Metropolitan operoje dainavo spalio 13, 14, 17, 18, 25 dd.

* ELENOS KEPALAITĖS piešinių ir skulptūros paroda įvyks gruodžio 3 ir 4 dd. Maspeth parapijos salėje.

METMENŲ ŽURNALO LITERATŪROS VAKARAS NEW YORKE

Metmenų žurnalo literatūros vakarai, įvyksta Chicagoje ir syki Detroitė, visuomet pasižymi aukštu kultūrinu lygiu. Šįkart toks vakaras bus pirmą kartą New Yorko. Programoje -- New Yorko dar negirdėti ryškūs nūdienos kūrėjai: beletristas Marius Katiliškis, poetai Liūnė Sutama ir Gunars Salinē (latvis); Amerikos mokyklos aktorė Dalla Juknevičiūtė ir visuomet įdomus Metmenų redaktorius dr. Vytautas Kavolis.

Nepraleiskite progos dalyvauti šiame vakare, kuris įvyksta lapkričio 20 d., sekmadienį, 4:40 val. vak. Viešpaties Atsimainymo par., 64-14 56th Rd., Maspeth, Queens. Įėjimas \$3 auka.

HELEN KULBER sveikina advokatą Norman Frank, kuris atstovaudamas PBA (Policijos organizaciją), intensyviai kovojo prieš mero Lindsay steigiamą Civilian Review Board.

C. Binkins nuotrauka

MOTERŲ VIENYBĖS socialis susirinkimas spalio 18 d. buvo skirtas Helen Kulber pagerbti. Ji draugijai pirmininkavo septyneris metus ir šiais metais iš tų pareigų pasitraukė dėl įvairių kitokių išipareigojimų visuomeninėje veikloje. Nuotraukoje (iš dešinės) - matomos buvusios pirmininkės - M. Štrumskienė-Jokubaitienė, pagerbtoji Helen Kulber, naujaji Moterų Vienybės pirmininkė Elena Andriušienė, Ursulė Bacevičienė. Narės dalyvavusios pobūvyje (iš kairės) buvo A. Karvelienė, neseniai mirusi E. Povilanskienė, T. Klimienė, Mosechukienė, A. Povilauskienė, O. Petrash, T. Puodžiuvienė, Buyokienė, H. Venienė, P. Šimėnienė, P. Atkočaitienė, I. Trečiokienė ir kt.

HELEN KULBER pagerbime spalio 18 d. apsilankė svečias iš Chicagos - buv. Metropolitan Operos baritonas Algirdas Brazis. Jisai matomas tarp dviejų Moterų Vienybės pirmininkių - dešinėje E. Andriušienė ir Helen Kulber. Toliau - V. Tysliavienė, Antanas Grigaliūnas su žmona Adele, kurie svečių iš Chicagos atlydėjo i pobūvy.

Ant. Binkins nuotraukos

RŪTOS ANSAMBLIO SUKAKTIS

Šių metų lapkričio 19 d., "Rūtos" ansamblis rengia 25 metų sukakčiai atžymėti didžiulį jubiliejinį banketą Newark, N. J. Švč. Trejybės parapijos salėje, 207 Adams St., kampas New York Ave. Programoje, akademijs paroda, banketas -- balius. Pradžia 7 val. vak.

Visus maloniai kviečiame į šį banketą atsilankyti. Prie vaišių stalo galėsite linksmiai praleisti laiką jaukijs lietuviškoje aplinkumoje.

Dirigentas Alg. Kačanauskas, chormelsterio L. Stuko padedamas, ruošia naują repertuarą, naujai jubiliejinei plokštelei ir jubiliejiniams koncertams.

Dabartinės "Rūtos" ansamblio valdybos pirmininku yra inž. V. Melnis, vicepirmininkė O. Klmašauskaitė, sekretorė D. Dutkutė, narių registratorė B. Venckienė ir išdininku M. Ruzgis.

Truputis istorijos apie Rūtos ansamblį: 1941 m., profesoriaus dr. J. J. Stū-

ko pastangomis, buvo suorganizuotas mišrus choras Lietuvos "Garsai." Karo metu choras nustojo veikti. 1944 m., buvo perorganizuotas į Rūtos moterų chorą su 20 dainininkių. 1950 m., L. Stuko iniciatyva, pasikvietus naujus atėjivius, suorganizuotas mišrus choras "Rūtos" Ansamblis. 1951 m., pakviestas dirigentu Alg. Kačanauskas, kuriam vadovaujant ansamblis išaugo į stiprų bei kultūringą vienetą New Jersey. Iš Rūtos išsivystė dar atskiri vienetai -- Dvi Mamytės ir dukrytės, sol. L. Stuko vedamas sekstetas (moterų) "Žibukles", ir paties dirigento Alg. Kačanausko vedamas vyrų "choras."

Ansamblis turi didelį lietuviškų dainų ir ištraukų iš Operų repertuarą. Su koncertais aplankė daug lietuviškų kolonijų J. A. V. ir Kanadoje. Keletą kartų pasirodė televizijoje. Išleido 2 ilgo grojimo plokšteles Dainuojam su "Rūta." 1964 m., dalyvavo Pasaulinės

Parodos New Yorko lietuvių Dienos Šventėje.

Šiemet dalyvavo trijose dainų šventėse; New Yorko, Elizabeth, N. J., Philadelphia, Pa. ir Šiluvos Marijos koplyčios dedikacijoj, Washingtone.

Trumpai paminėti faktai sako, kad "Rūtos" Ansamblis yra atidavęs didelę duoklę lietuvių dainai ir giesmei.

PATIKSLINIMAS - Vienybės 25 nr. buvo pranešta apie "Jurgio Smalio, gyv. Williamsburgo apylinkėje" užpuolimą. Jurgis Smalys, 203 Maujer St., Brooklyn 6, N. Y., pranešė, kad jis nebuves juodukų užpultas ir niekam pinigų nedavęs.

PARDUODAMAS dviejų šeimų namas su trimis butais ir voniomis. Yra dviejų automobilių garažas. Apylinkė labai graži. Kreiptis pas M. Continò, tel. AP 7-7697.